

DARBINGAS LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS

ANTANAS JUODVALKIS

Bendras Lietuvių Fondo suvažiavimo dalyvių vaizdas prie Jaunimo Centro Chicagoje. A. Gulbinko nuotrauka.

ŠNIPŲ VEIKLA

Atneša daugiau žalos negu naudos

Laukiant tolimesnės dramatiškų įvykių raidos norisi sustoti prie smulkmenų, kurios juos iššaukė. Žinia, tos smulkmenos buvo tik akstinas. Geresnė ūkinė būklė Jungtinėse Amerikos Valstybėse greičiausia būtų daug padėjusi Nixonui. Lygiai taip pat didesnis vokiečių pasitenkinimas dabartimi bei pasitikėjimas geresne ateitimi būtų padėję valdžioje išsilaikyti kanceliariui Brandtui. Dabartinėje būklėje abu valstybininkai suklupo ant savo pačių agentų spastų. Mes jau rašėme apie paraleles tarp abiejų bylų. Ta pati mintis atėjo ir kitiems.

Štai britų rašytojas John le Carre, visame laisvame pasaulyje pagarsėjęs savo špionažo romanu "The Spy Who Came in From the Cold" (ir tuo pačiu pavadinimu filmu su Richard Burton), gegužės 5 d. Hamburgo "Spiegelyje" paskelbė savo apibraižą "Der Kanzler, der in die Kaelte kam". Ta pati apibraiža, tačiau gerokai sutrumpinta ir išleistas didesnę dalį išvedžiojimų apie Nixoną, pasirodė ir gegužės 8 d. New York Times su pavadinimu: "The Chancellor Who Agreed to Play Counterspy"...

Le Carre nuomone, valstybės vyrų noras įsivelti į špionažą veda prie tragedijos. Kancleris Brandtas jau nuo 1973 metų birželio mėn. žinojo, kad jo referentas Guenter Guillaume yra itarimas špionažu, o prieš du mėnesius jis jau patyrė, kad įrodymų esama tiek, kad jam jau ruošiamasi iškelti bylą. Nuo to momento jis jau pasidarė "agent provocateur", t.y. prisiėmė vaidmenį, kurio padorūs žmonės kratosi ir kuris labai netiko su Brandto kaip labai doro ir tiesaus žmogaus aureole.

Buvęs Nixono kalbų rašytojas, dabar N.Y. Times kolumnistas, Willima Safire savo gegužės 9 d. apibraižoje prieina panašios išvados, rašydamas tik apie Nixoną.

Valstybės Sekretorius Henry Stimson, įsakydamas uždaryti savo departamentą "juodąjį kambarį", kuriame buvo aiškinami svetimų valstybių slaptieji kodai pareiškė, kad taikos metu nėra ko žaisti špionažų ir reikia pasitikėti. "Džentelme-

VYTAUTAS MĚŠKAUSKAS

nai neskaito kitų pašto" — paaikškino jis.

Laikė "šaltojo karo" tie žodžiai buvo laikomi didžiausia nesąmone. Su komunistinėm valstybėm reikėjo kovoti jų pačių priemonėm. Noras išgyventi vertė atsakyti nuo džentelmeniškumo kovojant ne tik su išorio ir vidaus priešais, bet ir legaliais konkurentais. Reikia atsimiti, kad Nixonas, kaip ir Kissingeris, abu yra šaltojo karo auklėtiniai, nors ir nori jį užbaigti.

Už tat nenustabu, kad FBI nepajėgus išaiškinti, kas išdavinėja viešumai kai kurias valstybės paslaptis, Baltieji rūmai savo 16-tame kambaryje sudarė savo "specialų dalinį", žinomą "plumberių" vardu. Kai dalinys, nieko neišaiškinęs buvo per vestas Prezidento Perrinkimui Komitetui, jis buvo sugautas demokratų būstinėj. Aiškinantis atsakomybės klausimą už tą žygį, Ehrlichmanas pasiūlė prezidentui kalbėtis su Mitcheliu ir tą pasikalbėjimą užrekorduoti juostoje. Likimo ironija norėjo, kad tuo momentu Ehrlichmanas nežinojo, kad jo paties pokalbis su prezidentu buvo irgi rekorduojamas.

Anot Safire, nestebėtina, kad prezidentas Nixonas, iš patyrimo niekuo nepasitikėdamas, įsakė užregistruoti visus savo pokalbius. Tai buvo padaryta gerais sumetimais, kad istorijai būtų išlaikyta Tiesa. Bet išėjo taip, kad dėl to, jog Nixonas norėjo skaityti kitų korespondenciją, mes dabar esame priversti skaityti jo, kas nėra nei labai malonu nei jam naudinga. Ir taip darydami mes turime prieiti išvados, kad Henry Stimpson vis dėl to buvo teisingas.

Grįžtant prie Brandto tenka pasakyti, kad sovietų saugumas gali didžiuotis, kad jo pavaldiniai Rytų Vokietijoje įstatė savo agentą paties kanclerio aplinkoje. Tačiau jo veiklos rezultatų daugiau negu abejotini, nės privedė prie kanclerio atsistatydinimo, kuris buvo labai susirūpinęs santykių su komunistinių blokų pagerinimu ir už tai net gavo Nobelio taikos premiją. Jo įpėdinis Helmut Schmidt yra mažiau susidomėjęs flir-

tu su sovietais ir daugiau gerais santykiais su Washingtonu. Be to, aferos iškilimas be abejo, pakenks socialdemokratams ir padės laimėti sekančius rinkimus krikščionims demokratams. Ar tai naudinga Krekliui? Tiesa, gali aiškinti, kad Krekliui daugiau tin-

ka antikomunistiniai režimai užsienyje dėl to, kad jie pateisina griežtesnį režimą namuose. Sunku tačiau prieleisti, kad Guillaumei buvo pavesta sukompromituoti Brandto režimą, jam tik buvo įsakyta pranešinėti kas darosi. Savo uždavinio tolimesnes pasekas nesuprato nei jis nei jo viršininkai, lygiai taip pat kaip to nesuprato Nixono artimieji, pritardami pensijon išėjusių saugumiečių pasiūlym ui pasiklausti ką demokratai kalba savo tarpe.

ĮDOMUS SUPUOLIMAS

RIMAS DAIGŪNAS

1970 metais lapkričio 23 d. prie Martha Vineyard salos įvyko Jungtinių Amerikos Valstybių humanizmo krizė. Tą dieną buvo budi liams išduotas Simas Kudirka, ieškojęs laisvės Amerikos karo laive. Įvykis turi pasaulinę ir istorinę svarbą. Įvykis ilgam bus studijuojamas, tarpusavę sutartį apie incidentų vengimo būdus, susitikus jūroje arba ore. Angliškas šios sutarties pavadinimas: Prevention of Incidents on and Over the High Seas, Agreement signed at Moscow May 25, 1972. Sutartis įsigaliojo pasirašymo dieną.

Sutartis siekia patikinti karo laivų saugumą ir, lygiai, lėktuvų manevravimą ties jūros paviršiumi. Dešimt sutarties pastraipų pedantiškai nustato karo laivo ir jo funkcijų (įskaitant lėktuvus) sąvo-

kas. Sutartis grindžiama 1958 metų Genevos konvencija, kurioje sukoncentruoti tarptautinės teisės principai, nusaką operacijas atviroje jūroje. Čia ypatingą reikšmę turi laivų signalizacija, išankstiniai pranešimai apie skirtas atviroje jūroje operacijas, skridimai, atsargumas bemanėvruojant, belankant tam tikrus jūros plotus.

Pastraipoje II pabrėžtinai išžadėta "laikytis nuostatų dvasios ir raidės". Kurioziskai skamba pastraipos III, ketvirtas paragrafas. Tai stebinčiojo kitus laivus laivo manevrų nusakymai. Šis paragrafas tuo būdu legalizuoja sekimo ir šnipinėjimo operacijas. Nėra naujiena, kad sovietiniai greitlaidiviai išterpdavo į amerikines eskadras Viduržemio operacijose, filmavo Amerikos laivus, sekė jų operacijas radarais. Iki šiol, tokie sovietų "pokštai" praeidavo "nepastebėti". Kitaip buvo su amerikiniu laivu "Pueblo" prie Korėjos krantų. Tą tragišką ir Amerikai

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių Fondo suvažiavimo, įvykusio š.m. gegužės 4 d. Chicagoje, prezidiumas. Iš kairės: A. Rugys, M. Lenkauskienė, dr. J. Valaitis (tarybos pirmininkas) ir V. Kamantas.

Metinis Lietuvių Fondo narių suvažiavimas įvyko 1974 m. gegužės 4 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Dalyvavo 142 registruoti nariai su 3275 balsais. Atstovų buvo net iš New Yorko, Detroito, Clevelando ir kitų vietovių, bet daugiausiai chigagiškių.

Vienas stalas buvo nukrautas albumais, kuriuose surinkti laikraščiuose tilpę aprašymai ir nuotraukos iš Fondo veiklos nuo pat įsteigimo dienos. Kiek teko patirti, tai vicepirm. A. Rėklaičio kruopštaus darbo vaisius.

Kitas stalas buvo apkrautas mokykliniais vadovėliais ir skaitiniais, išleistais Švietimo Tarybos su Fondo parama. Tame skaičiuje matėsi ir "Mano nameliai brangūs". Knygos išleistos gražiai ir atrodo patraukliai.

Prie prezidiumo stalo, pagarbioje vietoje, stende, papuoštame tautiniais taeliais, buvo mirusiųjų narių albumas. Vienintelis L. Fondas taip pagerbia savo mirusiuosius narius.

Sienoje buvo iškabintos diagramos, vaizduojančios narių bei kapitalo augimą ir pelno paskirstymą.

Suvažiavimą atidarė Tarybos pirmininkas dr. Jonas Valaitis ir susikaupimo minutę pagerbė mirusius narius.

Invokaciją prasmingu žodžiu sukalbėjo kun. V. Dabušis.

Į prezidiumą buvo pakviesti: pirmininkais — Milda Lenkauskienė iš Clevelando, Vytautas Kamantas iš Lemonto ir Antanas Rugys iš New Jersey, o sekretoriauti — Irena Kairytė ir Stasys Rauckinas.

Pirmininkavimą pradėjo V. Kamantas. Suvažiavimą sveikino vyskupas Vincentas Brizgys ir PLB pirmininkas Bronius Nainys. Abu sveikintojai linkėjo ne tik užbaigti pirmą milijoną, bet augti aukštyn ir platyn.

Pirmininkaujantis V. Kamantas pranešė, kad išsiuntinėtoji darbotvarkė yra papildyta 4 punktais ir praneš suvažiavimą pasisakyti. Suvažiavimas naująją darbotvarkę patvirtino.

Sudaromos komisijos: registr.-mandatų — Barz-

dukas (pirm.), Kareiva, Šležas ir Želvys; nominacijų — Kutkus (pirm.), dr. Balukas ir Naudžius; balsų skaičiavimo — Kučėnas, Kilius, Rugytė ir Rūta (pakeitė Griną, kandidat. į kontrolės k-ją); nutarimų — Turūta, dr. Kisielius ir kun. Prunskis (nepasirodė); spaudos — Būtėnas, Pužauskas, Bradūnas, Juodvalkis ir Gulbinkas.

Sudarius komisijas, prieita prie tolimesnės darbotvarkės vykdymo.

Praejusių metų suvažiavimo protokolo ištraukas perskaitė Povilas Kilius. Protokolas be diskusijų priimtas.

Pirmininkavimą perima M. Lenkauskienė. Visi pranešimai buvo paruošti raštu ir suvažiavimo dalyviams išdalinti.

Tarybos pirmininko pranešimas

1973 metais Tarybai pirmininkavo dr. K. Ambrozaitis, sekretoriavo P. Kilius. Tarybos posėdžius lankė apie 60% narių. Išskyrus V. Kutkų iš Detroito, tolimesnių vietovių Tarybos nariai posėdžiuose nedalyvavo. Valdybą sudarė 7 asmenys, iš kurių 4 dalinai buvo apmokami. Valdyba veikė sąmatos ribose. Administracinės išlaidos sudarė 2% nuo pagrindinio kapitalo. Pagrindinis kapitalas padidintas 102.000 dol.

Prie Tarybos veikė trys nuolatinės ir viena spec. komisijos: a) investavimų komisija — V. Naudžius (pirm.), J. Kazickas, P. Kilius, P. Kisielius ir V. Šimaitis. Ši komisija nustatė bendrą investavimų politiką ir pasisakė kitais klausimais. Buvo nutarta didžiumą kapitalo ir toliau palikti tvarkyti Securities Supervisers firmai. Investuotas kapitalas bendrai davė 8,6% pelno.

b) pelno skirstymo komisiją sudarė: A. Razma — pirm., G. Balukas ir V. Kamantas — rinkti LF Tarybos, ir S. Rudys, Č. Grincevičius ir J. Račkauskas — deleguoti JAV LB Krašto valdybos. Buvo leista paskirstyti 50.000 dol.

c) statuto k-ją sudarė: P. Žumbakis — pirm., G. Balukas, A. Razma, J. Valaitis ir K. Ambrozaitis. Yra numatyta padaryti kai kuriuos statuto pakeitimus, bet atidėta dar vieniems metams.

d) specialią k-ją sudarė: A. Razma, J. Valaitis ir K. Ambrozaitis. Ši komisija sudaryta vykdyti K. Rudaitytės testamentinį palikimą. Komisija paruošė premijai skirti taisykles ir sudarė premijos k-ją: IRLD pirm. L. Andriekus — pirm., A. Vaičiulaitis R. Šilbajoris, V. Skrupskelytė ir Nykaniūnas. Rudaitytė suteikė Lietuvių Fondui prestižo ir paskatino kitus lietuvius

(Nukelta į 4 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

PASIŽYMĖJĘS INŽINIERIUS

Inž. J. Pelenauskas

Melbourne gyvenantis inžinierius Juozas Pelenauskas jau ne pirmą kartą įvairiose tarptautinėse žemės ūkio technologijos specialistų konferencijose atstovauja Australiją ir čia esančią pačią svarbiausią "Sperry-New Holland" ūkio mašinų įmonę. Šių metų kovo mėn. Paryžiuje, globojant UNESCO, įvyko šios srities paski-

rių specialistų konferencijos. Čia, įvairių kraštų žymiųjų atstovų buvo svarstoma paskutinieji išradimai ir atsiekimai žemės ūkio mašinerijos srityje.

Būdamas savo įmonėje vyriausias inžinierius ir vienas iš žymiųjų Australijos specialistų, jis ir šiais metais atstovavo Australiją šiose konferencijose. Po šių konferencijų inž. J. Pelenauskas buvo pakviestas skaityti paskaitas akademikams ir studentams paskiruose žymiausiuose Prancūzijos universitetuose, iš kurių Sorbonos ir Grenoblio universitetuose jis skaitė paskaitą "Ekologija ir žemės ūkio industrija", kai Dijon'o universitete -- "Standartai žemės ūkyje".

Po šių paskaitų, kuriomis visuose universitetuose buvo labai didelis susidomėjimas, inž. J. Pelenauskas iš anksto jau buvo užangažuotas ir kitais metais šiuose universitetuose skaityti savasias paskaitas. Po savųjų konferencijų, inž. J. Pelenauskas, savo tarnybos reikalais, lankėsi įvairiuose Europos miestuose, Anglijoje ir Amerikoje.

Gimimo dzūkas, iš Seirijų miestelio, inž. J. Pelenauskas, nors ir užimtas savo tarnybiniuose reikaluose, atranda laiko ir lietuviškai veiklai. Jis dalyvauja Melbourne ir Australijos visuomeninėje veikloje. Buvo Melbourne ilgametis apylinkės valdybų narys ir pirmininkas, Tarybos atstovas, Melbourne Klubo pirmininkas ir kt. Sveikinant mūsų iškilią inžinierių jo pūkiuose tarptautiniuose atsiekimuose, norisi šiam savo senam prieteliui palinkėti ir ateityje nepaskesti savo tarptautiniuose pasisekimuose, bet, suradus laiko, kaip ir iki šiol, būti ir toliau mūsų lietuviškoje bendruomenėje tuo iškiliuoju vadovu.

Prieš pat Velykų šventes, ištiktas širdies smūgio, ligoninėje mirė 72-ju metų Lietuvos savanoris kūrėjas Ipolitas Januškevičius. Gimęs Rozalimo miestelyje, Panevėžio apskr., karo metu velionis mokėsi Petrapilyje, kur jo tėvas turėjo savo vaistinę. Po I-jo karo, grįžęs į Lietuvą, stėjo savanoriu ir atgimstančią kariuomenę, iš kurios išėjęs, vėliau dirbo vidaus reikalų ministerijoje. Turėdamas gana silpną sveikatą, platesnėje Sydnejaus lietuvių veikloje mažai reikiškesi, nors per spaudą ir artimuosius draugus, jis visuomet domėjosi mūsų lietuviškuoju gyvenimu. Velionis paliko našlę Verą Januškevičienę Sydnejuje ir seserį Oną Liutermoziene, pulk. A. Liutermozos žmoną, Amerikoje.

Velykų švenčių metu, neturėdama dar pilnų 40-ties metų Adelaidėje, sunkios vėžio ligos pakirsta mirė viena iš mūsų Australijos žymiųjų sportininkių Skirmunda Kelertaitė - Visockienė. Ji, kartu su savo kitomis seserimis Olga ir Marija, buvo Adelaidės "Vyties" pirmosios krepšininės vėliau išrinktos į Australijos lietuvių krepšinio ir tinklinio rinktines. Sukūrusi šeimą su taip pat mūsų vienu iš iškiliausių krepšinininkų Sigitu Visockiu, jie susilaukė gražios sportinės šeimos, iš kurios, vyresnioji dukra, praeitais metais jau buvo išrinkta į mūsų jaunių rinktinę.

Sydnejaus lietuvių kapų kryžius, suprojektuotas dail. V.K. Jonyno ir pastatytas inž. V. Bernoto.

Po gedulingų pamaldų, perpildytoje lietuvių bažnyčioje, kapinėse, karstui padengtam daugybe vainikų ir gėlių, paskutinį atsisveikinimą su šia mūsų žymiaja sportininke išreiškė mūsų visuomenės, sporto ir moterų draugijų vadovai, giminės, draugai ir buvę bei esą lietuvių ir australų sportininkai.

Sydnejaus Inž. ir Archit. liet. S-ga surengė Lietuvių Klube viešą paskaitą, kurią skaitė inž. Vyt. Bernotas, tema "Energija, Politika ir Ateities Perspektivos". Savo labai įdomioje paskaitoje inž. V. Bernotas, prisirinkusiems per 100 klausytojų, aiškino apie žemės turtą, kaip alyvos, anglių ir kt. atsiradimą, išteklius ir ateities perspektyvas, paliesdamas ir atominę, hidraulinę, geotermine, soliarinę ir kt. energijas ir vaizdžiais pavyzdžiais išaiškindamas jų panaudojimą, tarptautines įtampas ir pabaigoje, trumpai nušviesdamas ir Kauno jūros dabartinę paskirtį bei daromus alyvos šaltinių ieškojimus Lietuvoje. Klausytojai paskaita buvo labai patenkinti.

Viktorijos valstijos Sale mieste, kurio apylinkėse gyvena ir keliolika lietuvių šeimų, vyko didžiulis dviejų savaitių festivalis, kuriame buvo dabu įvairiausių pasirodymų. Veiklios lietuvių seniūnės p. Eskirtienės pastangomis, buvo įruoštas ir lietuviškas skyrius, kuriame buvo išstatyta įvairiausių mūsų tautinių ir gintaro papuošalų, rūbų ir lietuvių tautinių drabužių. Lietuvių skyriumi susidomėjimas buvo labai didelis, kai knyga "Lithuania 700 Years" neturėjo laiko nei pailsėti ir ja ypatingai

domėjosi amerikiečiai inžinieriai ir kitas personalas kurie netoliese dirba prie naftos gręžimo šulinio.

Vasario 16 dienos minėjimo proga buvo iš Sydnejaus pasiūstos rezoliucijos paskiriems Australijos valdžios pareigūnams ir Jungtinėms Tautoms New Yorke. Gauti atsakymai apie rezoliucijų gavimą ir dėmesio atkreipimą iš Australijos Min. Pirmininko G. Whitlam, N.S.W. premjero Sir R. Askin ir J. Tautų "Division of Human Rights" viršininko J.T. Moler. Visuose atsakymuose buvo pažadėta padėti ir atkreipti dėmesį į lietuvių iškeltus klausimus.

Tolimajame Vakarų Australijos sostinės Perth'o mieste gyvenęs lietuvių kapelionas un. L. Kemėšis, palieka šią nedidelę lietuvių koloniją ir išvažiuoja nuolatiniam apsigyvenimui į Kanadą, kas Pertho lietuvius paliks be savojo dvasiškio.

Prieš porą metų sostinės Canberros lietuvis Vytautas Svedas, baigęs universitetą ir išgijęs architektos specialybę, išvažiuojo pasivažinėti po pasaulį. Aplankęs kone visą Europą, Ameriką, Angliją ir kt. kraštus jis susirado Hamiltono mieste, Kanadoje, sau artima drauge Felę Čižiūtę, susižiedavo su ja ir birželio pradžioje mūsų keliautojas sukurs lietuvišką šeimą. Iš Australijos į sūnaus vestuves išskrido tėvai, žinomi buvę Sydnejaus ir dabar Canberros lietuvių veikėjai, kai sesuo Nijolė, dr. I. Venclova žmona, neseniai susilaukusi pirmagimio, brolio didžiąją šventę atšvęsti tegalės tik Sydnejuje.

laiškai Dirvai

SOLŽENICINAS SU PAVERGTAISIAIS

Dirva pakankamai apdairiai vertina Solženiciną. Jo balsą pasaulis girdės, kur jis bebūtų. Jokios Kremliaus triūbos jo neužtriūbuos. Solženicinui geru laiku ateina į talką ir Chruščiovas, kurio atsiminimus tuojau išleis garsios JAV ir pasaulio leidyklos.

Solženicino pareiškimai, kokio pobūdžio buvo, dažnai buvo palankūs Pabaltijo tautoms. Būtų nedovanotinas pražiopojimas mūsų kovose dėl nepriklausomybės prasilenkti su Solženicino palankumu, nors kai kas jau išsigando Solženicino šėšelio ir tebekalena dantis, kai kurių tautų gerų ir taip pat laisvės ištroškusių piliečių pusėn, nes jie vis dar ne visą mūsų politinį veikimą priima kaip tobuliausią.

Nesuu atsiklauses, bet trumpinant pasiūlymą ir taupant laiką, siūlyčiau rašytojams, — per sumanų ir veiklą diplomatą Gerutį, — sumegsti ryšį su Solženicinu. Rašytojų delegaciją galėtų sudaryti, pav. dr. Rimvydas Šilbajoris (kalba rusiškai), Birutė Pūkelevičiūtė ir Algirdas Landsbergis, PEN klubo narys. Kaip sakiau, nė vieno neatsiklausiau, tikiuosi už tai manęs į dvikovą nešauks.

Mūsų veiksniai tuojau gali pasakyti: kodėl ne mūsų politiniai veikėjai, kurie kartais skubūs, ypač kai kelionės apmokamos. Taigi, kelionių išlaidos. Jeigu nepajudėtų mūsų veiksniai kišenės, manau, turėtų atsi-

rasti mūsų tautiečių, kurie, neperdaug palengvindami savo kišenę, galėtų apmokėti rašytojų delegacijos kelionės išlaidas.

Turim gerą patarlę, kalk geležį kol karšta. Čia ji visai tinka, visai gera.

Liudas Dovydnas

RUOŠIASI ISLEISTI PLOKSTELĘ

Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos krašto valdyba jaučia, kad išeivijos jaunimui lietuvių kultūra nebėra gyvos dvasios reiškinys. Lietuvą kultūra galima studijuoti, bet toje kultūroje jaunimas savęs nebeatpažįsta. Tos trobelės, tas kaimas — tai tėvų gyvenimas, ne jų pačių. Tautiniai šokiai, margučių dalyžymas, tai tradicijos, o vien tradicijomis žmogus negali gyventi. Todėl ALJS krašto valdyba pasiryžo išleisti lietuviškos "folk music" plokstelę ir šiuo laiku ieško naujų kūrinių, taip pat ir muzikų, kurie tą medžiagą įrekorduotų.

Norinčius prie šio kultūrinio įvykio prisidėti savo talentais, kviečiame kreiptis pas ALJS krašto valdybos vicepirmininką kultūriniams reikalams Algį Norvilą, 19 Chestnut St., Brooklyn, New York 11208, tel.: (212) 827-2629.

Plokstelės pristatymas laikinai numatytas 1974 m. Padėkos Dienos savaitgalį Toronte, Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimo metu.

M. Dambriūnaitė

TAUPLYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADETOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO
NEŠ NUOSIMCIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
6 1/4% — 1 yr. Certificates (Min. \$1,000.00)

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

ISIDEMĖTINAS ISRADIMAS

Geriausio Amerikoje ir Europoje "JIB Haarplege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų slinkimą, naikina pleiskaną, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralų plaukų spalvą. JIB vartojami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Trašyti vaistinių RED BLUE knygos. JIB Medicine Lid 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pirmąsias mūsų atstovybes: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Neįspausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

ROMAS KALANTA

Romo Kalantos žygio mistika

Mistiškas krauju ir benzinu liepsnojas žibintas Kauno miesto sode, švystelėjo visoje tamsiai radonoje imperijoje, ir jo kibirkštys išsiskleidė po visą laisvąjį ir nelaisvąjį pasaulį, išnešiodamos lig tol niekam nežinomo kuklaus jaunuolio vardą ir kartu primindamos lietuvių pavergtą tautą. Tada įvyko 1972 m. pavasari, gegužės 14 d. Tada gyvas žiburyš ne tik švystelėjo Miesto Sode, bet ir užkūrė didelį gaisrą, kurio užgesinti vietiniai gaisrininkai policininkai nebepajėgė, ir Kremliaus viešpačiai, anot kurių spaudos agentūrų žinių, turėjo siųsti jiems pagalbon kažkokių azijatų "laukinę divizioną". Nėra jokios abejonės: tomis dienomis tyliai liepsnojo visa Lietuva! Vadinkime tikrais vardais: tą savaitgalį po Romo Kalantos susideginimo, t.y. ketvirtadienį, penktadienį, šeštadienį ir, tur būt, dalinai sekmadienį bei pirmadienį Kaune dėjos tikra revoliucija.

Romo Kalantos žygyje mes gal ne tiek protu apčiuopiame gilią mistiką, primenančią mums senosios Lietuvos didvyrius, kurie per ugnį išreiškė meilę savo žemei arba prisirišimą prie savo dieva. Juk Romo susideginimas nėra tik ugnes elementas laimėjimas prieš kūną: tai yra didysis savęs nugalėjimas, tai yra idealo vardant laimėjimas prieš norą gyventi, tai yra aukščiausia auka, kokią tik žmogus gali sudėti ant kovonės ugnies už savo laisvą tautos altoriaus, pagalios, tai yra didvyriškas gamtos dėsnį sulaužymas! Ugnyje su neišpasakytu, akį veriančiu žėrėjimu nušvinta Laisvės Idealas, dėl kurio didvyris miršta! Ugnis yra Didžioji Skulptorė: kai liepsnose iš-

nyksta didvyrio kūnas, tautos samonėje ryškėja išryškėja jo pavidalas, kuris išidegina ir niekad nebeišblanksta iš tautiečių atminties ir nebeišdyla iš tautos istorijos puslapių. Taigi, Gyvasis Deglas Kauno Miesto Sode jau niekad nebeužges lietuvių tautos sūnumas ir dukroms: jis mums švies laimėje ir nelaimėje. Kremliaus tarnai pasistengė apželdinti net ir tą vietą, kur Gyvasis Deglas suliepsnojo, bet tai juokinga: net ir Kremliaus chemikai dar neišgalvojo nuodų, kuriais būtų galima nuplauti vergijos dėmes! Po Kalanto susideginimo toji vieta tuojau paskendo gėlėse. Tai kas kad Kremliaus lekajai jas nuvalė, o gal dar ir šią dieną tebevalo -- ta vietovė mums yra ir liks šventa ir amžinai skendinti po pavasarių gėlių puokštėmis. Romo pražydusi jaunystė mums visada primins pavasario gėles tik su tuo skirtumu, kad gėlės nuvyta, o jo jaunystė liks amžina ir visada mums primins didįjį poveržį į Laisvę.

Romo per liepsną pasiaukojimas Laisvei kalba ir apie kitką. Nei genijai, nei didvyriai neatsiranda taip sau. Gal jie atsiranda per dešimtmečius, ar šimtmečius, bet jie atsiranda, kai kam tikros susiklosčiusios istorinės aplinkybės juos pagimdo. Nebus per daug pasakius, kad visa lietuvių tauta krovė laužą Gyvojo Deglo liepsnos švystelėti Nemuno slėnyje. Per daug prisirinko neapykantos okupantams, per daug slėgė širdį Laisvės ilgesys! Tereikėjo tik vieno degtuko brūkštelėjimo, kad suliepsnotų Gyvasis Fakelas ir užtvindytų gatves tūkstančiai laisvės kovotojų. Per ugnį Romas

SUNKUS LIETUVIŲ GYVENIMAS PAVERGTOJE TĖVYNEJE

Pasakoja rusų komunistų kankinys Jonas Kreivėnas

Jau daugiau kaip savaitę Clevelande vieši ilgametis rusų sovietinių koncentracijos stovyklų kankinys Jonas Kreivėnas. Čia jis yra apsistojęs pas savo seserį Albiną ir svainį Mykolą Smelstorių. Praėjusį šeštadienį vakare p. Smelstoriai sukviė per trejetą dešimčių savo artimųjų bei gimių, kurie Lietuvių Namų Gintaro valgyklos patalpose galėjo susitikti, susipažinti ir išsikalbėti su laimingai koncentracijos stovyklų kankynes išgyvenusiu Jonu Kreivėnu, atvykusiu į JAV š.m. sausio pabaigoje.

Kada visa tai, ką pats išgyvenau, paliko toli praeityje, kalbėjo J. Kreivėnas, kažkaip negaliu išsivaizduoti, jog tai buvo tikrenybė, kad šiandien esu su jumis, likęs vienu vienas iš galbūt daugiau nei du ar trys tūkstančiai mano likimo draugų. Ką aš ir mes iškentėjome, neįmanoma nei aprašyti nei apsaityti. Per šešiolika metų nesutikau nė vieno lietuvių rusiškajame pragare. Negirdėjau ir negalėjau pats prakalbėti lietuviškai, nebent meldamasis ar savo kankintojus keikdamas. Bet iš daugybės sutiktų kitataučių girdėjau, kad milžiniškuose plotuose, nusidriekiančiuose nuo europinės šiaurės, kur žiauriausiose klimatinėse sąlygose išvergavau aštuoneris metus, iki tolimųjų Sibiro rytu, -- visur kentėjo, vargo, laisvės viltimi gyveno ir jos nesulaukę mirė mūsų žmonės -- be kaltės ir reismo nubagrstamai iš savo krašto ištremti lietuviai.

Seimininkų p. Smelstorių pakviestas, pobūviui vadavo Juozas Stempužis. Visu dalyvių vardu nuoširdžiai pasveikinęs, jis paprašė sveičią tarti žodį. Judrus, samojingas, bent pora dešimčių metų atrodo jaunesniu negu iš tikrųjų, sklاندžiai mintį vesdamas, vaizdžiai perduodamas savo išgyvenimų ir paskutinius okup. Lietuvos gyvenimo fragmentus, lygiai tiksliai prisimindamas jau čia sutiktų žmonių pavardes, J. Kreivėnas pasidžiaugė laime, patirta pasiekus savo šeimą, gimines ir apskritai laisvajame krašte isikūrusius bei gražiai susiorganizavusius lietuvius. Perduodu jums tėvynėje pasilikusių nuosirdžių troškimą, kalbojo jis susirinkusiems: būkite vieningi ir darykite visa, kas lengvina jų dalį ir artina Lietuvai laisvę. Ne tiek svarbu, kas tą ar kitą padarė, daug

pravėrė savo brolių širdis sukilti prieš vergiją, pažeminimą ir paniekimą.

Lietuvių tauta yra susigyvenusi su senosios Lietuvos susideginusiais didvyriais, ir ar gali kam kilti abejonė, kad aną gegužės savaitgalį kovotojams nedingsėjo atmintyje Pilėnų valdovo Margirio didingas susideginimas Pilėnų pilyje su visa šeima bei igula?

Labai gerai padarė Vlikas, kaip ir pernai, paskelbdamas Romo Kalantos savaitę. Tai yra gera proga valandėlei atitrukti nuo kasdienybės ir pagalvoti apie didvyri kurio pasiaukojimas Laisvės Idealui ir uždegtas Gyvybės Deglas Nemuno slėnyje niekad neužges ir rodys mums kelią Laisvės surembėjusio ir egojizme paskendusio pasaulio ūkanose...

svarbiau kad jūs, laisvai galėdami susišinoti su didžiąją politiką lemiančiais žmonėmis ar tarptautinėmis organizacijomis, visur ir visada kalbėtumėte pavergtųjų lietuvių vardu, siektumėte jiems laisvės, kuri kitiems dalijama, bet mūsų žmonėms atimta ir nesurošiam be stebuklo gražinti.

Kad nesusidarytų įspūdis, jog jo pranešimas iš anksto išmoktas ir kaip plokštelė kartojamas, J. Kreivėnas prašė klausti jį, kas pobūvio dalyvius domina, o jis pasistengsias iš savo kalinimo, vėliau sekusios tremties ir pagaliau paskutinių aštuonerių metų gyvenimo okupuotoje Lietuvoje patirties atsakyti. Čia pat pasipylė klausimai, pradedant prieš dvejis metus Kaune įvykusiomis laisvės demonstracijomis, kada tragiškai pasiukojo Romas Kalanta, baigiant kasdienio gyvenimo rūpesčiais. Jo atsakymai buvo tiesūs ir aiškūs, didele dalimi patvirtindami, jog mūsų turimos informacijos apie nūdienę Lietuvą yra tikslios, gausios ir teisingos. Jos neatrodo tokios tiktiems, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai talkina okupantų pastangoms užgniaužti tiesą.

Porai valandų keičiantis klausimams ir atsakymams, iš J. Kreivėno sužinojome, jog dabar Lietuvoje laikoma, kad senesnį kartą priešinis komunizmui kaip ją asmeniškai neteisėtai nukriaudusios sistemos, esanti sunaikinta. Senesnio amžiaus žmūni tēra labai reta ir maža. Vyrauja jaunimas ir vidutinio amžiaus karta, augusi ir brendusi okupacijos sąlygose. Jai tenka atlaikyti naujasis etapas -- atsispirti rusinifmui, kuris skiepijamas visais būdais ir valstybinio masto priemonėmis. Rusų privilegijavimas ir lietuvių degradavimas praktiškame gyvenime jaučiamas kiekviename žingsnyje ir kiekvienoje srityje. Kuriam nauja pramonė -- atgabenami rusai kolonistai. Kariuomenės milžiniški kiekiai Lietuvoje, tačiau po Kalantos susideginimo lietuvių, mobilizuoti kariuomenėn, išsiunčiami į Rusijos gilumą iki paskutinio. Lietuvoje karinę prievolę atlieka rusai ne tik negrįžta, iš kur atvykę, bet pasilieka Lietuvoje ir čia atsigabena visą gausią savo giminę. Lietuvis turi irodyti, jog jis išdirbo penkeris metus mieste, kad gautų teisę į buto leidimą. Tuo tarpu rusams tatai duodama be eilės ir iš pat pirmos dienos. Tautybių santykiavimas aštrėja. Jo negali sušvelninti nei visagalė komunistų partija, nei komunistinė mokykla, nei pagaliau išsišakojusios ateistinės pastangos. Absoliutinė jaunimo dalis yra sveika, kūrybinga, tautiškai sąmoninga ir atspari.

Tokioje dvasioje buvo neišvengiamas ir Kalantos mirties bei laidotuvių metu išsiveržimas į gatves su šūkiiais, reikalaujančiais Lietuvai laisvės. Kaunas tuomet buvo apsuptas. Susisiekimas ir susišinėjimas hermetiškai nutrauktas. Iš tolimų distancijų sugabenta kariuomenė su sunkiaisiais pabūklais. Demonstrantai, kurie ir nesitikėjo pergalės buvo sugaudyti, sužaloti, įka linti, be teismo nubauti. Daugiau nei šimtas dingo be žinios. Įtariamieji šimtais išmėtyti iš universitetinių

Jonas Kreivėnas, Sibiro tremtinys, neseniai atvykęs į Ameriką ir apie kurio pergyvenimus plačiai rašė amerikiečių spauda, yra sustojęs Clevelande pas savo seserį Albiną Smelstoriene. Š.m. gegužės 14 d., lydėdamas Albinos Smelstoriene ir Angelės Staskuvienės apsilankė Dirvos redakcijoje, susipažino su tarnautojais ir i svečių knygą išrašė linkėjimus Dirvai stiprėti. Nuotraukoje iš kairės: A. Smelstoriene, J. Kreivėnas ir A. Staskuvienė.

bendrabučių -- jiems užkirstas kelias į mokslą.

Lietuviams mokslas stengiamasi ir kitais būdais sutrukdyti. Studijuoti teprimami stropiausiai atrinkti ir išbandyti komjaunuoliai. Mažiau patikimi, nors ir baigę aukštąsias mokyklas, darbai siunčiami arba į provincijos užkampius arba į svetimus Rusijos kraštus. Komunistų partijoje esą pakankamai šviesuolių ar žmonių su aukštuoju mokslu. Pradėta akcija partijon sutraukti tamsųjį ir paklusnųjį elementą, kuris lengviau palenkiamas rusinimo politikai be atodairos vykdyti.

Paviršutinis gyvenimo vaizdas gerokai pakitęs nuo to, kuris buvo nepriklausomybės laikotarpio pabaigoje. Išplėstas ir pagerintas kelių tinklas, sukurta daug naujų pramonės įmonių. Bet tatai yra ne rusų, o lietuvių nuopelnas, kurie visomis išgalėmis stengiasi savo kraštą, ne kažkokią tarybinę respubliką, turtinti, puošti ir gerinti, nors didžioji pagamintų gėrybių dalis išgabena iš Lietuvos, paliekant gal tik dešimtadalį gamybos vietoje, nors dirbantiesiems teismokamas tik elgetiškas atlyginimas, skatinant ir jo dalį paaukoti didžios tėvynės statybai. Todėl nenuostabu, jog visko trūksta, kas reikalinga kasdieniam gyvenimui, nebent būtume tiek lamingas, kad nujautumei, kada atsistoti į eilę prieš atgabentų prekių išpardavimą ir toliau stovintiems pranešama ateiti kita karta, bet nenurodant kada. Netruksta tik degtinės, duonos ir iš dalies druskos.

Apsilankymo kelionės į okupuotą Lietuvą ir iš jos tvarkomos taip, kaip rusams naudingiau. Išvykti pas gimines ar pažįstamus Amerikon teledžia tik tuos, kurie yra stropia atrinkti, atitinkamai apmokyti ir pasižada atlikti tam tikrus patarnavimus. Atvykusieji tegali Lietuvoje praleisti tik penkias dienas, bet ir jų metu trukdoma susitikti su artimaisiais Lietuvoje, nes

pvz. iš kolchozų niekas neišleidžiamas darbo dienų metu, gi savaitgaliais, kada kolchozininkai gali atvykti Vilniun, ekskursantai išgabunami į Druskininkus ar kur kitur. Rusams svarbu ne patarnavimas atvykusiems, bet iš jų pasipinigavimas. Dolerius vilioja visais būdais, tai kursą nuvertindami, tai reikalaudami brangiai mokėti už patarnavimus ir p. Prieš tai protestuodami, turėtų mūsų žmonės susilaikyti nuo bet kokių kelionių į okup. Lietuvą, kol būtų priversta pakeisti viešėjimo tvarka. Dabartinėmis sąlygomis gal būtų pateisinama kelionė tik mirštančios motinos paskutinį kartą pamatyti.

Religinis gyvenimas gyvas, nors miestuose daugelis bažnyčių uždaryta, labai dažnai neva remonto pateisinimui. Senesnįjį kartą lanko bažnyčias nesivaržydamas. Jaunimas baidomas ir susilaukia sankeijų. Nerečiau būna baudžiami ir persekiojami kunigai. Žinios apie tai ir kitus okupantų sauvaiavimus bei jų pataikūnų siautėjimus neskelbiamos nei laikraščiuose nei per kitas informacijos priemones. Tačiau jos žmonėse sklūsta nors ir pavėluotai.

Mišrių šeimų sudarymas yra neišvengiamas, tačiau ligi šiolei jis buvo ir tebėra, palyginti, retas dalykas. Gal kiek daugiau skyrybų šeimose, bet tatai yra visuotinis reiškinys visuose kraštuose šiuo metu.

Pobūvio pabaigoje daugelis galėjo privačiai su p. J. Kreivėnu išsikalbėti, ne vienas suradęs kalbą apie bendrus pažįstamus ar savo gimines Lietuvoje. Atsiveikindamas jis palinkėjo visiems geriausios sėkmės, išlaikant gyvą viltį sulaukti laisvės grįžimo lietuviams ir Lietuvai. To paties linkėjime ir jam būdami dėkingi p. Smelstoriams už suvedimą su juo. (al)

Skaitlykit ir platinkit
DIRVA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6815 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

LIEUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)
savo testamentuose nepamiršti L. Fondo.

Džiaugėsi vieningu darbu ir dėkojo Tarybai, Valdybai ir Komisijoms už dėtas pastangas auginant ir stiprinant Fondą.

Valdybos pirmininko pranešimas

Valdybos pirmininku buvo dr. Jonas Valaitis. Valdybą sudarė: išdo sekretorius Petras Želvytis, išdinininkas Kazys Barzdukas, sekretorius Kleopas Girvilas, vicepirm. ypat. reikalams Jonas Kučėnas ir vicepirm. — reikalų ir vaju vedėjas — Antanas Rėklaitis.

Valdyba glaudžiai bendradarbiavo su Taryba ir visomis Komisijomis. Pasibaigus kadencijai visi valdybos nariai pasiliko naujo pirmininko dr. Razmos vadovybėje. Naujas narys informacijai Vladas Būtėnas. Pirmininkas dr. Valaitis buvo paskelbęs dekalogą, kuriuo Valdyba 1973 m. veikloje vadovavosi.

1) Pagrindinis kapitalas padidintas 102,000 dol. (geresni metai buvo tik 1968 m., kai buvo sukelta 115,000 dol.).

2) Administracijos išlaidoms išleista 17439 dol., kas sudaro 2% (buvo 2,37%).

3) Valdyba rėmė ypatingai sunkų investavimo komisijos darbą ir gavo 57488 dol. pelno.

4) Valdyba, ypač jos pir-

mininkas, padėjo patariamuoju balsu Pelno skirstymo K-jai komplikuojuose jos darbuose: Lietuvos istorijos išleidimo, Chicagos u-to lituanist. skyriaus išlaikymo ir kt. Valdyba glaudžiai bendradarbiaudama su LB švietimo Taryba, sėkmingai įgyvendino lietuvių kalbos dėstymą Illinois u-te, Chicago Circle Campus, išpildydama 3-jų metų įsipareigojimą. Nuo 1974 m. universitetas tęs lietuvių lietuvių kalbos kursų be L. Fondo paramos.

5) Valdyba propagavo L. Fondo idėją ir ieškojo pasiturinčių lietuvių, kad savo testamentuose neužmirštų L. Fondo. Yra labai šviesių pavyzdžių: dr. Rudaitytė, broliai Veniai, dr. Stankų šeima, J. Krukonis ir kiti. Būtų naudinga prie Valdybos turėti pastovią testamentų k-ją, į kurią turėtų būti pritraukti lietuviai advokatai, pritarią Fondo idėjai.

6) Visomis išgalėmis ir legaliomis priemonėmis stengtis užbaigti pirmą milijoną. Aktyviau turėtų pajudėti atsilikusios kolonijos.

7) Plėsti informaciją lietuvių spaudoje ir aktyviau propaguoti L. Fondo idėją. Reikia sudaryti prie Valdybos informacinį Centrą.

8) Valdyba dairėsi savo pastogės, bet tinkamos neuztiko. Įsigijo nedegamą spinta, dėka primygtino

Kontrolės Komisijos reikalavimo.

9) Valdyba mano, kad ne L. Fondas priklauso lietuvių visuomenei, organizacijai ar grupei asmenų, bet lietuvių visuomenė, organizacijos ar srovės bei asmenys priklauso L. Fondui. Nesistenkime vienas kitą nugalėti lietuviškoje veikloje. Visiems užteks darbų: ekonominių, kultūrinių ir politinių, tik mokėjime jais pasidalinti.

10) Valdyba turi stengtis visus lietuvius padaryti L. Fondo nariais ir kad visi lietuvių vaikai kalbėtų lietuviškai, lankyti lituanistines mokyklas, skaityti lietuviškas knygas, laikraščius, žurnalus, sukurtų lietuviškas šeimas ir rūpintųsi lietuviškos kultūros ir Lietuvos laisvės reikalais.

Reikalų ir vaju vedėjo pranešimas

Pranešimą padarė vicepirm. A. Rėklaitis. 1973 m. gruodžio mėn. 31 d. buvo 895,771.33 dol. pagr. kapitalo su 3406 nariais. Veikia 67 vaju komitetai su įgaliotiniiais. 22 apylinkės išpildė ir net pralenkė joms skirtas kvotas. Pažymėtini du stambūs įnašai: dr. Janinos ir dr. Antano Stankų auka 20,000 dol., kurią įamžino tragiškai žuvusi vienintelė sūnų ALGI. Antara — 1000 dol. auka dviejų karininkų: Vlodo ir Juzės Dziubinskų ir Kazimiero ir Hertos Vygantų, įamžinti L.K.M. V-tą laidą, 50 metų suakties proga. Šiedu aukotojai yra pensininkai ir, reikia manyti, jų ekonominis pajėgumas yra ribotas, bet ryžosi tokiai stambiai aukai. Jei tokių lietuvių būtų dešimtys tūkstančių, tai Fondas senai nebevargtų su pirmu milijonu.

Milijoną užbaigti vaju pradamas jau dabar ir laukiama atsilikusių apylinkių pajudėjimo.

Numatomas išleisti LF vardynas, kuris bylos ateities kartoms apie lietuvių pastangas kovoje dėl lietuvių išlaikymo ir Lietuvai laisvės atgavimo.

Iki šiol LFondas turi 36 testamentus. Dalis jų yra realizuota, kiti laukia savo eilės.

Dar tebėra neišplatintų medalių: Lietuvos trijų prezidentų ir karaliaus Mindaugo.

Izdininko pranešimas

Pranešimą padarė K. Barzdukas. Atspausdintos 5 lentelės, iš kurių matosi, kaip L. Fondas operavo su rinktais pinigais ir kur jie yra investuoti. Viso pajamų

Jeigu jus planuojate tolimes distancijos telefonu pasikalbėjimą šią savaitę, palaukite minutę.

Jūs sutaupysite pinigus jeigu tik susilaikysite. Iki 5 val. vakaro.

Kadangi nuo 5 v. v. iki 11 v. nakties, nuo sekmadienio iki penktadienio, jūsų paties išsukamo pasikalbėjimo kainos yra žemos (yra dar žemesnės po 11 val. nakties, visą dieną

šeštadienį ir iki 5 val. vakaro sekmadienį.

Tai yra taip pigu, kad jūs galite išsukti užmiestini numerį net Kalifornijoje ir kalbėti pilnas 10 minučių tik už \$2.60 plus takasai.

Pavyzdžiui, skambinate į Dallas už \$2.10. Arba San Francisco \$2.60. Arba Fort Wayne \$1.60. Arba Boston \$2.05. Arba Miami \$2.10. Už 10 malonių minučių!

Sekantį kartą kada skambinsite savaitės bėgyje, palaukite minutę

Patikrinkit savo laikrodį pirma ir būkite tikri, kad jau yra po 5 val. vak.

All rates plus tax.

Dial-it-yourself rates apply on self-dialed calls (without operator assistance) from residence and business phones anywhere in the U.S. (except Alaska) and on calls placed with an operator where direct dialing facilities are not available. Dial-it-yourself rates do not apply to person-to-person, coin, hotel guest, credit card, collect calls and on calls charged to another number.

Gyvoji praeitis

Netrukus stambi amerikė kinė knygu leidykla išleidiā Nikitos Chruščiovo memuarus. Knyga sudaryta iš magnetofoninių juostų įkalbėjimų, kuriuos amerikė niai redaktorai aptvarkė, klasifikavo, pritaikė prie smagios, intriguojančios lektūros formos. Iki šiol išlieka paslaptis: kaip magnetofoniniai įrašai pateko į amerikėnių redaktorių žiniā. "Chruščiovas atsimena: Pasakutynysis testamentas", taip knyga pavadinta. Tai antrasis Nikitos Chruščiovo atsiminimų tomas. Milijoninio tiražo "Time" jau paskelbė Nikitos atsiminimų ištraukas.

Chruščiovas valdė Sovietų Sąjungą vienuoliką metų. Nuo 1958 iki 1964 metų jis valdė visai diktatoriškai, tačiau jo diktatūra neprilygo Stalino diktatūros žiaurėms. Chruščiovo palankumas jauno, pradedančio rašytojo A. Solženicino romanui, ilgainiui, pagimdė didelį disidentų judėjimą.

Chruščiovo atsiminimai atgaivina jo diktatūros erą, prikelia iš karsto primirštus pasaulinės reikšmės epi-

turėjo 74,928.15 dol. (77-336.30). (Skiausteliuose 1972 m. daviniai). Investavimo išlaidos 2781,42 (2837,64), administracinės išlaido 12,241.12 (12,537,63), kitos išlaidos 2,417.30 (3,175.57). Viso išlaidų 17,439.84 (18,550.84). Gautas pelnas 57,488.31 (58,785.46).

Su šia informacija valdyba baigė savo pranešimą. (Bus daugiau)

zodus, suteikia šaknų apybraižas tiems reiškiniams, kurie dabar klesti sovietinės diplomatijos praktikoje.

Tarp tų epizodų, kuriuos jau užvožė nugyventos praeities danga, atrandame tokių sovietinės diplomatijos bei sovietinės valstybės siekių, kurie itin gyvi šiandienā, kada per Helsinkį, Genevą ir būsimą viršūnių konferenciją, Sovietų Sąjunga nori realizuoti padėtį, kuriai Jaltos susitarimas padėjo pagrindus: pokario Rytų Europos sienų legalizavimas. Šioje problemoje Pabaltijys yra Jaltos auka.

"Kennedy norėjo išlaikyti pasaulyje status quo. Kitais žodžiais, jis norėjo išlaikyti kapitalistinės sistemos kraštuose kapitalistinę sistemą; jis norėjo, kad mes suiktumėm su tuo. Tai buvo visiškai nepriimtina. Aš mėginau parodyti jam, kad jis skelbė reacionieriškas pažiūras", — tvirtina Chruščiovas. Sovietų diktatorius dėjosi socialinės bei politinės tvarkos evoliucijos šalininku. Esā, nereikia būgštauti, jeigu vienoj kitoj valstybėj atsiranda "socialistinė" santvarka. Tai, esā, žmonių valia. Pagal tokios "valios" premisā ir Pabaltijys "savo žmonių valia" susisovietino ir prisijungė prie Maskvos valdų. Toks buvo Chruščiovo, dabar Brežnevo paveldėtas, "žmonių valios" blefas, kada "žmonių valia" naudinga Maskvai. Tokia teorija yra senas ir pastovus įvadas į visas tarptautines konferencijas. Chruščiovas norėjo tą blefą įdiegti į prezidento Kennedy galvosenā.

Šioje prepozicijoje jungėsi du momentai. Kiekviena vals tybinių sienų revizija reikalinga pagrindo, revizija gali provokuoti ginkluotus konfliktus ir neatspėjamas pasekmes. Tam išvengti ir, kartu, sąžinės balsui prislopinti, galima sutikti, kad dalis gyventojų nori "socialistinio" režimo. Todėl Pabaltijys, Vengrija, Čekoslovakija, Lenkija ir Balkanai su savo pokarinių sienų raizginium... gali vis ir vis likti už įvairių, margų konferencijų pasitarimų ribų. Taip liepia pragmatistinė JAV užsienio politika. "Preventyvinis" arba žandarminis karas Vietnam, ilgam atgrāsys Amerikā nuo žaidimo su paraku. Kaip, Krylovo pasakėčioje, bėda ištinka batsiuviui pradėjus kepti pyragaičius, taip bėda išti-

ko, kada senatoriai ir kongresmanai ėmė kariauti Vietnamo džinglėse...

Šis permanentinis Sovietų valstybės reikalavimas respektuoti esamą status quo ir jį legalizuoti, kyla iš Chruščiovo palikimo, Brežnevo paveldėtas, Gromyko nešamas į konferencijas, yra "Jaltos numeris antras" parengimas.

Praeitis tampa gyva. Ar būsimuose Nixono ir Brežnevo susitikimuose bus atgaivinta ta tezė, kurią primsi jau Chruščiovas spyrė Kennedy? Ar pragmatistinė ir kompromisinė Amerikos politika, visais keturiais ratais įklimpusi į detentės balā, pajėgs atsispirti gundymui "amžinai palaidoti šaltą karā", priėmus Pabaltijį žudantį kompromisā? (rd)

FURNITURE PATCHER AND FINISHER

Excellent opportunity for an experienced wood furniture patcher in our newly established Kentwood facility. Includes the repair patching and final finishing of quality organ cabinets.

Candidates must possess a thorough knowledge of color molding, lacquering, and final touch up. Other assignments in general assembly will also be made.

Excellent benefits and working conditions. Please contact:

YAMAHA MUSICAL PRODUCTS, INC.
P. O. BOX 7271
GRAND RAPIDS, MICH. 49510
616-942-9223

WANTED EXPERIENCED AUTOMATIC SCREW MACHINE TURRET LATHE SET UP MEN & OPERATORS Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Steady work, days.
MODERN SCREW PRODUCTS CO.
2307 N. 9th St. Louis, Mo.
314-231-7337 (38-44)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED BULLARD REPAIRMAN FOR 1ST, 2ND and 3RD SHIFT Must be experienced in Bullard repair and set-up and have own tools. Excellent wages and benefits.
MILLER INDUSTRIAL PRODUCTS
229 FRANCIS ST
JACKSON, MICH. 49201 (38-41)

STRUCTURAL STEEL FITTERS BURNERS WELDERS Certified intershielld experienced
KILROY STRUCTURAL STEEL CO.
8500 Union Ave. Cleveland, Ohio (216) 883-3000 (36-40)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Ėerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingā klientūrā, siunčiant DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ,

ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLJENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

pirma užsakymus DOVANŲ PAŽYMĖJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape records) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 MADISON AVENUE, FLOOR 21ST,

(Tarp 51 ir 52 g-vės)

NEW YORK, N. Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

New York, N. Y. 10003, 45 Second Avenue ---- Tel.: 254-5456
New York, N.Y., 10011, 135 W. 14 St. CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway ---- 268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue ---- 856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue ---- 278-6966
Chicago, Ill. 60629, 2501 West 69 St. 925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road ---- 884-1728
Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ---- 372-6885
Irvington, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave. 374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W. 458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave. ... 365-5255
Hartford, Conn. 06106, 518 Park St. 246-9473
Lakewood, N. J. 08701, 241 Fourth St. 363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. 261-2994
New Haven, Conn. 06511, 1329 Boulevard ---- 562-1446
Newark, N. J. 07106, 698 Sanford Ave. 373-8783
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street ---- 472-6387
Paterson, N. J. 07505, 60 Broadway ---- 345-2028
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th St. PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141, 4925 Old York Rd. 763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street ---- 481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 1826 Divisadero St. 346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street ---- 756-6766
Woodhaven, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave. 441-4712
Worcester, Mass. 01610, 144 Millbury Street ---- 798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street ---- 743-0440

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50th Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŽODŽIAI NIEKO NEREIŠKIA

I didelio kalibro propagandininką Sovietų valstybėje išaugo lietuvis Vytautas Žalakevičius. Jis kino režisierius. Sovietai visad vertino ekraną, kaip svarbiausią, veikliausią, itaigiąsiai ideologinės propagandos priemonę. Filmą lengva eksportuoti. Kada knyga, vertimuose, pasiekia labai mažą užsieniečių procentą, filmas, su pokalbių animacija, gali pasiekti milijonus. Pasauliui imponuoti, skripto ir režisieriaus apdairumas turi kelti ant pedestalu humanizmą. Ir čia glūdi esminė sovietinio apsukrumo užduotis: humanizmas privalo būti prosovietinis.

Kas tai per "prosovietinis" humanizmas. Tai vargšų ir beteisių svajonė apie

STASYS PERMINAS

naują dangaus karalystę, kur nebus "uzurpatorių", kur valdžios vadžios atiteks "liaudžiai". Stojus ant tokio ideologinio konvejerio visad važiuosi pirmyn, ideologiniai nesuklups, įsitemsi, laimėsi garbę, prestižą ir pinigą. Net buv. dipukų vaikai paplės tokiam filmui, visai primiršę, kad nuo realaus sovietinio "humanizmo" jų tėvai atvežė juos į ekonominio gerbūvio ir laisvės palaimą.

Vilniškėje "Pergalėje" Nr. 1 žurnalo apžvalgininkas Stasys Lipskis plačiai apžvelgia režisieriaus Vytauto Žalakevičiaus nuopelnus sovietinei kinematografijai. Su valstybinio aparato talka V. Žalakevičiaus režisuoti filmai rodomi užsienioose. Tam tikrose auditorijose, kuri nori pasižiūrėti "sovietinio humanizmo", V. Žalakevičiaus filmams ploja, rašo palankias recenzijas.

"Dialektinis klasių kovos apmąstymas, sudėtingų gyvenimo prieštaravimų atskleidimas... siekimas nacionaline problematika atskleisti internacionalinę kovos už gyvenimą ir žmogų esmę" — aptaria apžvalgininkas Žalakevičinių filmų prigimtį. Prieš II Pasaulinį karą Sovietų sąjungoje buvo epidemija. "Militariškai - humanistinių" filmų. Jų viršūnę pagavo "Čapajevų" žygio filmas. Tas filmas pasidarė dabartinių sovietinių, į humanizmą apeliuojančių, bet marksistinio pamato neprarandančių, filmų prototipu. Šitu, mažiausio pasipriešinimo keliu, eina daugelis sovietinių režisierių. Jų tarpe, ir pirmoje gretoje, skuba ir Vytautas Žalakevičius.

"Neieškokite tikslesnio šio filmo herojaus adreso", patetiškai kužda apžvalgininkas, "jie visur, kur vyksta kova už laisvę".

Čia vyksta piktybinis žaidimas sąvokomis. Pats V. Žalakevičius pateikia raktą "laisvės" sąvokai išaiškinti. Režisierius paaiškina (psl. 161): "Po kovos už laisvę"

vėliava vis dar vyksta mūsų daugelyje mūsų planetos vietų. Todėl ir mano naujas filmas — apie kovą, apie būtinumą sąmoningai dalyvauti revoliuciniame judėjime". Jis vardina komunistinio pogrindžio veikėjų vardus, kad nebūtų abejonės, kad ir pats skiria "buržuazinį" revoliucingumą, nuo marksistinių - komunistinio" revoliucingumo, kuris vienintėlis ir yra "sovietinio" humanizmo pagrindas.

V. Žalakevičius kalba kaip specialistas propagandininkas, puikiai žinąs savo amatą. Laisvės problema tikra, atvira, humaniška plotme V. Žalakevičiui neegzistuoja. Didieji rusų disidentai, jo samprata, yra atkritėliai nuo "sovietinio" humanizmo. Lietuvos okupaciniai vargai, sąžinės laisvės prievartavimas, fiziški persekiojimai, lietuvių heroizmas dėl savo krašto laisvės... viskas tai V. Žalakevičiui tėra nuokrypos nuo "sovietinio humanizmo", klaidos, kenkimas jo "laisvės" sampratai. "Žodžiai nieko nereiškia", pareiškia režisierius V. Žalakevičius šlovina darbą. Jis apsuka sąvokas. Ir žodis daug reiškia, kada žodis ir veiksmas sutampa. "Saldus žodis laisvė" pats savo pareiškimą jis nuveikia kitu savo sakiniu garbindamas žodį. Bet ir vėl mes klausiamės apie kokią "laisvę" porina lietuvių kilmės režisierius? Jis neturi organiškio ryšio su šimtmečiais kultivuojama laisvės sąvoka lietuvių sąmonėje. V. Žalakevičiaus "laisvė" lietuviams baisi, grasi, pilna kančių, kraujo! Tai "laisvė" yra okupanto laisvė terioti žmonių laisvę! Ta "laisvė" yra V. Žalakevičiaus filmais rauti iš lietuvių sąmonės tikros laisvės samprata.

JOURNEYMAN-MACHINIST
For construction of tooling and dies for manufacturing operation. Heavy experience and education required. Permanent opening now exist for the above classification. Rates to \$6.00 per hour on 45 hour week. Excellent benefits including sick leave and pension plan. Send detailed resume to:
ADAMS HARD-FACING CO.
802 Northeast 6th
Guyton, Oklahoma 73942
(38-40)

Detroito žurnalistų popietėje gegužės 5 d. p. Grigaičių sodyboje. Iš kairės: pirm. V. Selenis, A. Nakas, dr. K. Keblys ir K. Balys. K. Sragausko nuotrauka

RUSINA LIETUVIUS

Sovietų laikraščiai okupuotoje Lietuvoje labai garsina "Lietuvių bielorų kultūros dienas". Tai buvo lietuvių menininkų išvyka į Gudiją. Rublių tokiai "nacijų draugystei" negailėta, todėl į Minską, ir kitur nuvežė netikėtai pavienius solistus lietuvius, bet ir visą šokių ansamblį. Reikia tikėti, kad lietuvių menininkų susitikime su gudais nestokosiu nuoširdumo, bičiuliškumo ir pagarbos. Kiekvienam juk mielas svečias. O menas... galingas ir stebuklingas... tikrai medus dūšiai sovietinio gyvenimo monotoniijoje. Džiaugiamės ir mes, išieivai, kad lietuviai gerai Gudijoje pasirodė, gerai buvo priimti. Džiaugiamės, nors ir žinome, kad tas spektaklis įvyko su Kompartijos propagandos sekcijos paliepinu ir nurodymais.

Pasiekęs mus "Literatūros ir meno" balandžio 6 d. numeris deda keletą "Laiškų iš Baltarusijos", kur visokio plauko žmonės (technikai, mokytojai, menininkai), (suprantama dītirambų orkestracija), palankiai rašo apie lietuvių menininkus. Bet ir čia deguto šaukštas statinę medaus suteršė. Anatolijus Generalovas, Operos solistas, pagal pavardę ne gudas, bet rusas, visai jau soviniškai nurašė lietuvių laimėjimus į ... rusų nuopelnų sąskaitą.

Operos solistas Anatolijus Generalovas visai genero-

liškai, beapeliaciniai, savo laiške į "Literatūrą ir meną", nurodė keletą dalykų, su kuriais negalima sutikti. "Prisimenant, palyginant", rašo Generalovas, "vedant paralelę K. Petrauskas - V. Noreika, visų pirmą norisi pažymėti šių dainininkų balso tembro panašumą".

Kas girdėjo V. Noreiką, tas nedvejojamas pasakys, kad V. Noreikos balso tembras visiškai nepanašus į K. Petrausko tembrą. Nėra abejonės, kad A. Generalovas Kiprą girdėjo tiktai iš išrašų, iš plokštelės. Bet ir plokštelė negali įdrąsinti pasakyti, kad Kipras Petrauskas ir V. Noreika turi tą patį balso tembrą. Kad ir kaip respektuojam V. Noreikos tenorą, turime tarti, kad jis nepasiekė Kipro unikalumo. Dar toli iki Kipro. Vertybės tonų nepalyginamos.

A. Generalovas, tačiau atrado palyginimo pamatą. Tai "rusų dainavimo mokykla. Ir pagavęs tą šovinistiniai skambančią prielaidą, A. Generalovas jau ima tvirtinti, kad "Tvirtinti rusų vokalinės mokyklos pagrindai" skiriasi nuo italų vokalinės mokyklos, kuri įdiegia dainininkui patosą, o rusuose "kūrinio esmę".

Šitokiu būdu, abu rusų vokalinės mokyklos auklėtiniai, K. Petrauskas ir V. Noreika, panašūs "jausmo ryškumu, nuostabią technika,

giliu balso skambėjimo įprasminimu". Visus šiuos komplimentus malonu priimti, bet tenka gi atsiminti, kad kur K. Petrauskas bestudijuotų, jo unikalūs talentas, netilptų mokyklos rėmuose. Tačiau "rusų vokalinei mokyklai" paranku garsintis greta lietuviškų talentų.

Kaip rusų dainavimo mokyklos pavyzdį, A. Generalovas nurodo F. Šaliapiną. Tai tam tikras šūvis pro šikšnelę. Šis vokalinis milžinas yra tikras muzikinis "savamokslis". Beje, jo mokytojai buvo italai.

Kaip bebūtų, A. Generalovas savo laiške tarytum primena lietuviams, kad be "rusų vokalinės mokyklos" jie nepasiektų tų laimėjimų, kurių pasiekė su rusų vokalinės pedagogikos talka. Tai gerokai naivus tvirtinimas, atskambas ne vokalinės mokyklos tonais, bet kultūropolitines propagandas intonacijomis.

Beje, išskaičiuodamas garsius pasaulio dainininkus (tai nėra korektūros nuodėmė) A. Generalovas rašo Adam Dižur. Garsus bosas — baritonas vadinosi Adam Didur. Įvardintas rusų tenoras A. Ladinskis, ištikro buvo A. Labinski. Tai matyti A. Generalovo duoklė skubiai užsakytam laišku.

(bio)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
TOOL AND DIE MAKER
MACHINIST
Only experienced individual need apply. Must be familiar with operation of Bridgeport, lathe and all other standard machine shop tools. Should be capable of designing and building equipment for plant use. Must be able to work 2nd shift 3:30 to 12 without supervision. Will be responsible for maintenance of plant machinery and will be under the direction of the Engineering Supervisor. Fringe benefits available. Apply in person or call.
Custom Trim Products, Inc.
4911 GRAND AVE.
CLEVELAND, OHIO 44125
216-441-4800
(38-40)

WANTED AT ONCE
SURFACE GRINDER HAND
Must be experienced in tool room work. High hourly rate. Paid hospitalization, profit sharing and many other benefits. Days.
MACHINE TOOLING INC.
7507 EXCHANGE ST.
CLEVELAND, OHIO
(CANAL INDUSTRIAL PARK)
(36-42)

MACHINISTS
Full or part time. Experienced on LATHES, MILLING MACHINES, etc. Overtime, days only and fringes.
VAN EPPS DESIGN & DEVELOPMENT CO.
4760 VAN EPPS RD.
BROOKLYN HEIGHTS, OHIO
216-661-1337
(36-39)

Vienas svarbiausias pranešimas mūsų klientams:

Tai 1984-tų metu

The Illuminating

Reikia dešimties metų, kad nauja kietų jėgainė galėtų pradėti veikti. susta
Tiek laiko yra reikalinga gavimui Mūsų dauge tinkamos vietos, reguliarių patvirtinimų dabar vien įmonės suplanavimui ir konstrukcijos įgyvendinimui.
Taigi, aprūpindami jus elektra, mes 5 me nesame suinteresuoti tik 1974 metais. pasky kontr Mes taip pat galvojame apie 1984 metus.
1984 metais, koks žmonių skaičius bus Northeast Ohio? Tuo Davis žinoti, kad turėtume pakankamai prie pažar elektros jūsu namams. Mes turime tiksliai pramatyti pareikalavimą elektros ir pramonės, mokyklų ir ligoninių. Kai 1994 Mes turime būti pasiruošę Com aplinkos švarinimui — atmatų sutvarkymui su elektra, sunaikinimui

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Lietuvių Dienos, iliustruotas Los Angeles mieste leidžiamas žurnalas, 1974 m. balandžio mėn. Nr. 4/143.

Šie, 1974-iejie metai, žurnalui yra jubiliejiniai. Sukanka 25 metai nuo pirmojo numerio pasirodymo. Per visą tą periodą žurnalas pasirodo 10 laidų per metus.

Pirmajam numeriui pasirodžius, Lietuvių Dienos, dėl viršelio išvaizdos, buvo palygintos su garsiuoju Life žurnalu. Dabar mes matome nuostabų išieivijos kultūrinio gyvenimo gajumą: multimilijonis Life seniai jau subankrutavo, o lietuviškasis "life", Lietuvių Dienos, pilnos energijos ir veržlumo. Žurnalą redaguoja redakcinė kolegija: Daila Mackialienė, Pranas Gasparonis ir Vacys Prižgintas. Anglų kalbos redaktorius Alfonsas A. Milukas. Atsakomasis redaktorius-leidėjas Antanas F. Skirius. Administratorius — Gediminas Rukšėnas.

Šiame numeryje aktualus įžanginis "Laisvė dega žaizdre" žurnalisto Algirdo Gustaičio. Aštuonių skilčių pokalbis "Susitikimas su kariuomenės teisėju Jurgiu Gliaudžiu", gausiai iliustruotas rašinys. Pagauli M. Makricko apybraiža "Kalasauskas". Šeši poeto Leonardos Andriekaus eilėraščiai. Įdomus Jono Kuprionio straipsnis su iliustracijomis "Stumbrai grįžta į savo tėviškę", B. Railos žodis rašytoją Algirdą Landsbergį sutikus Los Angeles scenoje su šešiomis to parengimo nuotraukomis. A. Pagramančio eilės "Iš dviejų malonių" ir "Kiti ir aš".

Angliškoje dalyje tęsiamas Juozo Tininio romano "Dailininko žmona" vertimas, pradėtas anksčiau.

Žurnalas turi daug lietuviško visuomeninio, kultūrinio gyvenimo nuotraukų.

The II

Kratų audra ok. Lietuvoje

1973 lapkričio 19 Kauno Vykdomojo komiteto darbuotojas Vytautas Vaičiūnas, lankęs miesto statomus objektus, apie 12 val. sugrižo į namus papietauti. Namuose (Hipodromo g. 46) rado savo seną pažįstamą, buvusį mokytoją Povilą Petronį. Po 15 minučių paskambino kažkoks nepažįstamas vyriškis. Vos šeimininkas pravėrė duris, šeši vyrai atbėgo iš laiptinės ir įsiveržė į kambarį. Įsibrovėliai nepasisakė, kas jie tokie, neparodė jokių dokumentų, išsivedė su savi mi Povilą Petronį. Išėjo, bet ne visi — trys liko laukti iki 18 val., t.y. iki kratos pradžios. Jai vadovavo saugumo darbuotojas, ypatingai svarbių bylų tardytojas majoras Limauskas. "Kviestiniai" — Vladimiras Gluščevskis ir Vladimiras Engelhartas. Saugumiečiai kviestiniai — liudininkais paprastai pasikviečia savus žmones. Lapkričio 19 nespėta visko iškirsti, todėl 10 v. vak. majoras Limauskas kviestinius atleido, o

pats išvažiavo, palikęs V. Vaičiūno bute budėti tris saugumiečius. Vienas iš jų — Vilimas — vėliau šeimininką tardė.

Kitos dienos rytą pasirodė majoras Limauskas su kitu saugumiečiu ir kviestiniais. Krata buvo tęsiama. Už kelių valandų trys saugumiečiai V. Vaičiūno žmoną Leonorą nusivežė į sodą namelį ir padarė kratą. Baigę krėsti, saugumiečiai E. Vaičiūnienę nugabeno į Kauno saugumą tardymui, truksiam apie 9 valandas. Kitą dieną ji buvo tardoma dar 7 valandas.

Pradėdamas daryti kratą, majoras Limauskas paskelbė lapkričio 14 dienos nutarimą padaryti V. Vaičiūno bute kratą ir paimti daiktus ir dokumentus, turinčius reikšmės bylai. Saugumiečiai iškūrė butą, ūkinius pastatus ir patį V. Vaičiūną. Krata baigta 4 val. p.p. Jos metu paimta daug aplankų su religiniais ir priešalkoholiniais straipsniais: "Katalikų tikėjimo pagrindai", "Kad kurentųsi ug-

nis", "Stebuklai ir tikėjimas", "Kelias į laimę", "Degtinė ne atlyginimas", "Šventumo kelias", "Tėvų pavyzdys", "Tikėjimo pagrindas", "Tikėjimas išgelbėjo", daug popieriaus lapų su įvairiais užrašais, maldaknygės, užrašų knygutės su įvairiais užrašais, laikraščių iškarpos, daug sąsiuvinių su įvairiais religiniais ir priešalkoholiniais tekstais, prieškariniai religiniai žurnalai, religinės knygos, daug fonotruaukų ir religinių paveikslėlių - fotografijų ir kt.

V. Vaičiūnas saugumie-

CHICAGO

• A. a. dr. Stepono Biežio mirties metinių minėjimas — pamaldos, paminklo pašventinimas ir akademija įvyks š. m. gegužės mėn. 19 d., sekmadienį. Chicagos lietuvių visuomenė maloniai kviečiama pamaldose ir iškilmėse dalyvauti.

10 val. ryto bus pamaldos, Tėvų Jėzuitų kopyčijoje. Po pamaldų — 11 val. 30 min. šv. Kazimiero lietuvių kapinėse (sekcija nr. 70) paminklo šventinimas. 3:30 valandą p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose (6422 So. Kedzie Ave.) akademija su menine dalimi.

Dr. Steponas Biežis visą savo gyvenimą paskyrė lietuviškiems reikalams aktyviai dalyvaudamas lietuvių visuomeniniame gyvenime, rūpinosi Lietuvos išlaisvinimu. Visur kur tik buvo liečiami lietuvių ar Lietuvos reikalai dr. Steponas Biežis jungėsi savo darbu ir lėšomis. Lietuvių jaunimas Jo asmeny rado nuosirdų globėją ir rėmėją.

Organizacijų sudarytas komitetas, visus kviečia tą dieną Jį prisiminti, įvertinti ir dalyvauti nurodytuose parengimuose.

Pastaba: Jokių įžangos aukų nebus prašoma.

Komitejas

čiams paaikino, kad rastieji daiktai priklauso P. Petroniui.

Saugumiečiai taip pat rado popieriui piauštyti praitaiso dalis, popieriaus lapus.

V. Vaičiūnas buvo tardomas 4 dienas. Tardymas trukdavo nuo penkių iki vienuolikos valandų.

1973 lapkričio 19 saugumiečiai iškūrė Kazimiero Gudo, gyv. Kauno rajone, Samylų apylinkėje, Slėnavos kaime, namą ir ūkinius pastatus. Kratos metu paimta: 2,5 tūkstančio neirištų maldaknygių, namų darbo neįrengtas dauginimo aparatas "Era" ir kt. Tardymo metu Gudas ne kartą muštas.

1973 lapkričio 20 dvi saugumiečių mašinos sustojo prie Ežerėlio gyventojų Parturbavičiaus kiemo. Dalis saugumiečių nuėjo pas kaimyną Žarecką, pas kurį taip pat buvo padaryta krata. Saugumiečiai perkasė net kieme riogsojusią žyvyro krūvą. Pas Parturbavičių surasta rašomoji mašinėlė ir elektrografinis kopijavimo aparatas "Era". Saugumiečių teigimu čia buvo dauginama "LKB kronika. Išvažiuodami su grobiu, saugumiečiai šeimininką arešta-

vo. Šeimos nariai tardomi.

1973 lapkričio 19 krata buvo padaryta pas Janiną Lumbienę, gyvenančią Kaune, Markso g. 13. bt.4. Kratos metu paimta: rašomoji mašinėlė, eilėraščiai apie R. Kalantą ir memorandumo SNO Generaliniam Sekretoriui 17000 parašų kopija. Kratos metu J. Lumbienė nualpo ir buvo iškviesta greitoji pagalba. Po kratos sekė tardymas. (ELTA)

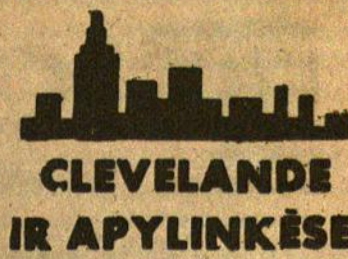
ELECTRICIANS

Fully qualified journeyman to inspect, repair, install and wire AC and DC apparatus, devices, circuits, of any voltage for plant maintenance. High hourly rate, rotating shift. Many fringe benefits.

Apply in person
UNITED STATES STEEL
CENTRAL FURNACES
2650 Broadway
Lorraine, Ohio
An Equal Opportunity Employer (36-45)

JOURNEYMEN TRUCK MECHANICS

Starting rate: \$5.63 per hour and up. Plus cost of living. Unlimited overtime. Comprehensive fringe benefits. For full details write or call JACK HOAGLIN (517) 629-2141
Manager of Employee Services
Albion Malleable Division
HAYES-ALBION CORP.
ALBION, MICHIGAN
An Equal Opportunity Employer (36-39)

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus visuotinis narių susirinkimas šaukiamas š. m. gegužės 19 d., sekmadienį, 12 val. Lietuvių Namų apatinėje salėje. Bus renkama nauja valdyba ir aptariami svarbūs ateities planai. Nariams dalyvavimas būtinas. Atskiri kvietimai nebus siunčiami.

Valdyba

• Kun. J. Angelaičio, N. Pagalbos šv. Mergelės bažnyčios klebono, 40 metų kunigystės sukaktis bus paminėta š. m. gegužės 26 d. iškilmingom pamaldom ir 4 v. p. p. parapijos salėje banketu, kuriame meninė programa atliks Čiurlionio ansamblio moterų choras. Pagerbimą rengia organizacijų atstovų komitetas. Mokestis į banketą vienam asmeniui 10 dol. Pakvietimus iš anksto galima užsisakyti pas K. Žiedonį tel. 944-8979, S. Astrauską — 943-5948, J. Sadauską — 481-0693. Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

• Amerikos lietuvių konservatorių klubas šį penktadienį, gegužės 17 d. 8:30 v. v. Cleveland Hts. Public Library salėje, 2345 Lee Rd., rengia kandidato į JAV kongresą John Freedom, iš Canton, O., paskaitą anglų kalboje tema "Why detente?" Visi maloniai kviečiami atsilankyti. Po paskaitos bus pasivaikštinimas.

• Blossom muzikos centre koncertai prasidės birželio 25 d. Bilietus bus galima įsigyti nuo gegužės 20 d. rašant į Blossom Box Office, 1145 West Steels Corners Rd., Cuyahoga Falls, O. 44223. Norintieji gauti šios vasaros koncertų programą paprašykite telefonu 231-7300, gausite veltui.

• A.A. GEN. P. PLEČAVIČIAUS mirties (ne metinių, kaip buvo skelbta praeitame numeryje, bet 5 mėnesių — mirė 1973 m. gruodžio 19 d.) sukakties progą Nauj. parapijos bažnyčioje šį sekmadienį gegužės 19 d. 10 val. bus atnašaujamos šv. Mišios už jo sielą.

Brick, 2 family 5x5 with two large bedrooms and 1/2 bath on third floor—2 car brick garage \$44,500 East 185 St. & Lake Shore Blvd. area. Selling to settle Estate. Shown by appointments: 2:30 to 5:00 p. m. Call 481-5502; 6:00 to 8:00 p. m. Call 481-7565.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pasirinkimas pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN

1ST CLASS SKILLED ALL AROUND SET UP MEN

Bored with the same old thing? Thinking of living in a small community away from the hustle and bustle of city life? A fast growing division of a major automobile replacement parts manufacturer is seeking experienced metal turning machinists and set-up people for a new machining operation. We have good benefits and will relocate you. Write or contact the Personnel Manager at

THE AUTOMOTIVE CONTROLS CORP. DIVISION OF THE ECHLIN MANUFACTURING COMPANY 725 McKinley Ave., Litchfield, Il. 62056 (217) 324-2161

An Equal Opportunity Employer

(38-42)

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★ Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★ Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4%

★ Už terainuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2% — 7 1/2%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAZYMEJIMAI APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

MOTINOS DIENA

Clevelando Šaulių Kar. Juozapavičiaus Kuopos Moterų Sekcija, šį sekmadienį, gegužės 19 dieną, 4-tą val. p.p., Lietuvių Namuose (East 185 gt.) motinoms pagerbti ruošia iškilmingą Motinos Dieną.

Programoje: Dr. Marijos Žilinskienės paskaita, motinų pristatymas ir pagerbimas ir meninė dalis, kurią atliks šaulės menininkės — sol. Nora Braziulienė, Lilianna Čaplinskienė, Gaila Klimaitė ir Genovaitė Karsokienė — vadovė. Taip pat šv. Kazimiero lietuviškosios mokyklos kanklių ir lumzdėlių orkestras.

Po programos — vaišės. Clevelando šaulės širdingai kviečia ypatingai mūsų visą jaunimą atvykti su mamytėmis. Taip pat ir visą Clevelando ir apylinkių visuomenę, iškilmingai pagerbti viso pasaulio vertinamą taurią motinos asmenybę.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRĄ DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

Šv. Jurgio lietuvių parapijos Clevelande klebonas kun. Balys Ivanauskas, švenčias 35 metų kunigystės sukaktį, jam suruoštame pagerbime š.m. gegužės 12 d. parapijos salėje už garbės stalo. Nuotraukoje iš kairės: Z. Obelenis, O. Žilinskienė, Pr. Razgaitis, kun. P. Dzegoraitis, muz. A. Mikulskis, sukaktuvininkas klebonas kun. B. Ivanauskas, O. Mikulskienė, kun. dr. J. Vaškas, A. Skarnužis A. Babickienė ir V. Palūnas.

Turi dvelkti Kristaus dvasia...

KLEBONO KUN. BALIO IVANAUSKO 35 METAI LIETUVIŠKAME KRISTAUS VYNUOGYNE

Pereitą sekmadienį, gegužės 12 d., šv. Jurgio parapijos bažnyčioje Clevelande vyko didelė ir prasminga šventė: Klebono kun. Balio Ivanausko 35 m. kunigystės sukaktis. Tik su kelerių metų išimtimi kun. Balys Ivanauskas yra praleidęs savo kunigystę šv. Jurgio parapijoje. Todėl parapijiečiai ir apskritai Clevelando ir jo apylinkių lietuviai gerai jį pažįsta, vertina ir gerbia. Ypač būrimasis apie šią lietuvišką parapiją jaučiamas dabar, kai parapijai grėsia pavojai. Tad nenuostabu ir suprantama, kad ši šventė praėjo iškilmingai ir su dideliu pasisekimu. Bažnyčia beveik pilnutėlė žmonių. Banketui bilietai iš anksto išparduoti.

Parapijos salė jau šeštadienį galutinai parengta banketui. Sekmadienį nuo ankstauro ryto šeiminkės, vadovaujamos A. Razgaitienės, parapijos tarybos nariai ir kiti savoriai dirba salėje ir virtuvėje, laukdami virš 300 banketo svečių. nuo pat ankstauro ryto virtuvė pradeda plaukti namuose atskirų šeiminkėjų parengtas maistas: jautiena, kalakutai, tortai, kepsniai, pyragai ir kt.

Iškilmingos pamaldos

10:30 solenizantas klebonas kun. Balys Ivanauskas,

Iškilmingų pamaldų metu šv. Jurgio bažnyčioje. V. Bacevičiaus nuotrauka

Dalis svečių klebono kun. B. Ivanausko pagerbime.

lydys Ivanauskas, asistuojamas kun. Vaško ir kun. Dzegoraičio. Jautrų ir subtilų pamokslą sako solenizanto mokslo dienų draugas

Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius inž. R. Kudukis įteikia sukaktuvininkui klebonui kun. B. Ivanauskui Clevelando mero Ralph J. Perko sveikinimą - proklamaciją. V. Bacevičiaus nuotrauka

vedamas Kryžiaus ir lydimas kunigų dr. Vaško MIC ir P. Dzegoraičio bei kitos liturginės asistos, Čiurlionio Ansambliui ir visai bažnyčiai giedant Pulkim ant kelių, iškilmingai artinasi prie Dievo altoriaus atnaujinti iškilmingas padėkos šv. Mišias. Bažnyčioje nuotaika iškilminga ir įtempta. Visų akys nukreiptos į altorių ir solenizantą. Giesmių metu ne vienas atsikreipia ir į vargonus, vogčiomis dirstelti į muz. A. Mikulskio vadovaujamą Čiurlionio Ansamblių, kurio garsai, nuteikiantys, pagau-na širdį ir jausmus. Iškilmingas šv. Mišias celebruoja pat solenizantas kun. Ba-

kun. dr. J. Vaškas, MIC, bandydamas atskleisti, kas šiuo metu negalvoja, ką jis gero padaręs... jo mintys krypta ten, kur jis neatli-ko... gal nusikalto... jis prašo atleidimo ir stiprybės ateičiai dirbant Kristaus vynuogyne. Pamaldų metu kun. Balys meldžiasi už motinas, nes šiandien Motinos Diena, gyvas ir mirusias... jis medžiasi už visus parapijiečius, už šv. Jurgio parapiją, kad ji išliktų, išliktų, kaip lietuviškas židyns. Jis prašo ir visus melstis tomis intencijomis, o taip pat melstis ir už jį, kad Gerasis ir Atlaidus Dievulis duotų ir jam ištvermės jo darbuose. Iškilmingos pamaldos baigiamos gegužinėmis pamaldomis: litanija ir palaiminimu.

Banketas parapijos salėje

Po pamaldų turintieji banketo bilietus ilga virtine leidosi į parapijos salę prie gražiai parengtų stalų ir nedelsiant užiminėjo vietas. Netrukus stalai buvo užpildyti ir visi laukė solenizanto pasirodymo. Po kelių minučių mielas klebonas kun. Balys Ivanauskas su asista — kun. dr. J. Vašku

ir kun. P. Dzegoraičiu, lydimi parapijos tarybos narių: R. Kudukio ir O. Žilinskienės, pasirodo salėje. Atvykstantis klebonas banketo svečių sutiktas atsi-stojimu ir plojimais. Banketas pradedamas solenizanto malda. Banketui vadovauja parapijos tarybos pirmininkas Pr. Razgaitis. Netrukus su šilto maisto lėkš-tėmis pasirodo vikrios Ateitininkų Studenčių Okteto narės ir bematant visi pradeda "darbuotis" prie maisto ir banketo oficiali nuotai-ka pradeda atsileisti ir salėje jaučiasi laisva ir ma-loni nuotai-ka. Banketo vedėjas retkarčiais įpina vieną kitą juokelį, kas prisideda prie šio banketo geros nuotai-kos. Dar prieš atvykstant Klebonui, organizacijų atstovai bei pavieniai asmenys buvo paprašyti savo sveikinimus ir dovanėles sudėti ant specialiai parengto staliuko prie garbės stalo. Tokių organizacijų sveikini-mų susidarė virš 30. Dauguma pavienių asmenų savo sveikinimus bei dovanėles įteikė klebonui po banketo. Banketo metu Z. Obelenis su humoniristine nuotai-ka pristatė sudėtus sveikini-mus ir dovanėles banketo svečiams ir įteikė Klebonui. Raimundas Kudukis, be savo asmeninio sveikinimo, klebonui perdavė Clevelando meto Ralph J. Perk oficialų sveikinimą-proklamaciją, kuri buvo sutikta su dideliu pasitenkinimu ir plojimais. Savo sveikinimo kalboje Raimundas Kudukis pabrėžė jo sentimentą šv. Jurgio parapijai. Jis čia baigė pradžios mokyklą, iš čia ir jo draugai. Visa tai riša... Man atrodo, kad p. Kudukis čia išreiškė daugumos lietuvių nuotai-kas ir motyvus, rišančius mus su šv. Jurgio parapija. Ši parapija yra lietuviška, čia mes jaučiamės kaip namie. Paulius Alšėnas pateikė trumpą, aiškią, kondensuo-tą ir pilną kun. Balio Ivanausko biografiją.

Meninė dalis

Clevelando Ateitininkų Studenčių Oktetas, kuri su-

Ateitininkų grupė išpildžiusi meninę programą klebono kun. B. Ivanausko pagerbime.

V. Bacevičiaus nuotrauka

dar: Rita Balytė, Roma Balytė, Daiva Bielinytė, Viktorė Lenkauskaitė, Birutė Balčiūnaitė, Onilė Vaitkutė, Živilė Klorytė, Danutė Sušinskaitė, Elenutė Razgaitytė ir Rita Čy-vaitė (prie piano) gražiai padainavo keletą lietuviškų liaudies dainelių (Šienelis, ralis... Grėbėjė... Tykus vakars be vėjo... Kukuoja gegutė... ir kt.). Gražių, simpatiškių ir grak-ščių studenčių Oktetas sve-čių plojimas buvo vėl iš-šauktas į sceną.

Mielo Klebono padėkos žodis

Šią skaidrios nuotai-kos dieną, kartu su jumis mi-nėdamas jau 35-tus kuni-gystės darbo metus, dėkoju Dievui ir džiaugiuosi, kad mane palaikė, stiprino ir leido dirbti savųjų tautie-čių tarpe. O jums visiems esu giliai dėkingas už rodomą nuoširdumą ir pa-reikštus linkėjimus... Ši parapija įkurta darbščių lietuvių rūpesčiu ir pastan-gomis. Džiaugiuosi Parapi-jos Tarybos ir jūsų visų pastangomis ir užsimoji-mais neleisti šiai parapijai išnykti. Kaip žmogaus sie-loje, taip ir parapijoje turi dvelkti Kristaus dvasia — tai pirmutinis parapijos tikslas. Toji dvasia neša taiką, meilę, sugyvenimą, vienybę... Tik tokia pa-rapijos dvasia kuria tikrą-ją tikinčiųjų bendruome-nę... Baigdamas savo

trumpą padėkos žodelį mūsų mielas Klebonas dar kartą nuoširdžiai dėkojo Parapijos Tarybai ir visiems, pabrėždamas, kad šią dieną jis visada prisimins.

Banketo užbaiga

Banketui einant prie pa-baigos Parapijos Tarybos pirmininkas Pr. Razgaitis padėkojo Tarybos nariams, šeiminkėms, perskaitydamas apie 40 pavardžių sąrašą už nuoširdų darbą ir visiems banketo dalyviams už atsilankymą. Banketas nuotai-kingai baigiamas Klebo-no mėgstama daina "Blynai, blynai, lietuviški blynai..." Klebonas solo, dalyviai-choras. Puikiai nus-kambėjo. Nuotai-ka puiki... Banketo dalyviai rikiuojasi į ilgą eilę dar asmeniškai pasveikinti mielą Kleboną. Kiti būreliais dar dalinasi išpūdžiais, kiti baran užsuka... Svečiams pradėjus retėti virtuvės personalas jau "šturmuoja" nudengti stalus... o prakaitas prasideda virtuvėj... Klebonas salę apleidžia beveik paskutinis iš svečių.

Baigdamas negaliu nepri-dėti savo asmenišką, padėkos žodelio, kuris, tikiuosi, bus ir parapijiečių, o ypač banketo dalyvių, šio, tikrai gražiai pasisekusio, banke-to rengėjams: Parapijos Tarybai ir visoms mieloms šeiminkėms, ypač p. A. Razgaitienei, kuri su apie 40 padėjėjų šiuos pietus su-organizavo "ūkio būdu". Tai nepaprastai didelis dar-bas, tačiau ir vaisiai gražūs. Piniginis banketo likutis (320 svečių) virš 500 dol. bus įteiktas Klebonui, kaip bendra banketo dalyvių do-vana.

Banketas gerai organi-zuotas, puikiai pravestas: tęsėsi 2 val.

Antanas Garka

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsiunomavo pašto dėžutę — P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigus, adresuokite:

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Sukaktuvininkas klebonas kun. B. Ivanauskas dėkoja už sveikinimus gausiems svečiams.

V. Bacevičiaus nuotrauka

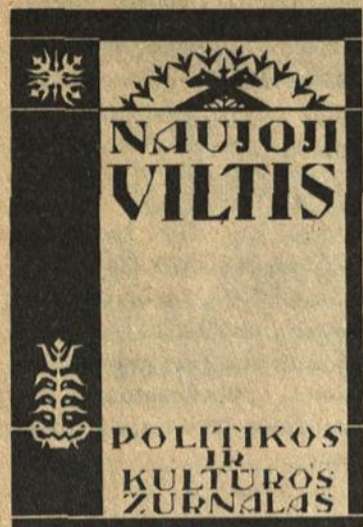

J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vytautas Meškauskas, kurio politines apžvalgas Dirvos skaitytojai randa kiekviename numeryje, išvyksta dviem savaitėm atostogų į Kaliforniją.

• Naujoji Viltis, kultūros ir politikos žurnalas, Nr. 6 jau išėjo iš spaudos. Šiame numeryje rašo:

E. Čekienė — Mūsų bendrieji sekimai, J. Puzinas — Lietuvos universitetų vaidmuo lietuvių tautinei kultūrai, J. Švoba — Gruodžio 17 perversmo priežasčių apžvalga, A. Budreckis — Vilniaus Vairas ir jo tautiškoji linkmė, J. Balys — L. Rėza ir jo Dainos, A. Budreckis — Voldemaras ir Vilniaus byla, A. Gustaitis — Lietuvis prieš tris šimtmečius išrado raketą, J. Jurevičius — Dr. Steponas Biežis.

Be to plati lietuviškos veiklos ir spaudos apžvalga, knygų recenzijos ir kt. Žurnalą leidžia ALT S-ga ir Korp! Neo-Lithuania. Redaguoja dr. J. Balys, A. Laidūnas ir dr. Br. Nemickas. Žurnalo kaina 3 dol. Gaunamas paš adm. Br. Kasakaitė, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Spaudė Vilties spaustuvė Clevelande.

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

St. Šimoliūnas, Detroit .. \$5.00
J. Kamaitis, St. Petersburg 2.00
V. Katelė, Melrose Park 7.00
M. Puškorienė, Cleveland 7.00
Ben Zabiela, Victoria ... 6.24
A. Dikinis, Oak Forest .. 2.00
J. Budrys, Strongsville .. 2.00
V. Sederavičius, Omaha 7.00
A. Baliūnas, Euclid 5.00
G. Balanda, Warren 5.00
J. Okunis, Flushing 10.00
J. Barzevičius, Toronto .. 3.00
Vladė Butkus, Cleveland 2.00
Iz. Jonaitis, Australia ... 2.00
P. Valūnas, Torrington .. 2.00

Kar. Juozapavičiaus Šaulių Moterų Sekcija,
Cleveland 10.00
N. Young, Tucson 2.00
Detroito Liet. Kultūros Klubas, Detroit 10.00
V. Kiaunė, Easton 2.00
Vyt. Tomkus, Juno Beach 7.00
J. Jankus, Chicago 2.00
J. Miglinas, Chicago 2.00
Ed. Varekojis,
St. Petersburg Beach .. 5.00
K. Girvilas, Chicago 2.00
P. Koncė, Stockbridge .. 2.00
J. Tamašauskas, Worcester 2.00
V. Gerdvilis, New Zealand 5.44
V. Aukštuolis, Munster .. 2.00
P. Rulys, New Port Richey 2.00
J. Urbonas, Dayton 2.00
Geo. Sakas, Somerset 7.00
G. Kazlauskas,
Los Angeles 37.00
Al. Šimkus, Chicago 10.00

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

BALFO 30 metų sukaktis Bostone

BALFO 17-tas skyrius Lietuvių Piliėčių D-jos salėje Bostone, š.m. balandžio 28 d. surengė gražų brandžios sukakties paminėjimą, į kurį atsilankė Balfio cv pirmininkė Marija Rudienė iš Chicago ir daug svečių iš vietos ir aplinkinių kolonijų. Tos pat dienos rytą šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos už mirusius Balfio narius, o 3 val. po pietų vyko minėjimas salėje, kurį atidarė skyriaus pirmininkas Antanas Andriulionis, pasveikindamas svečius ir pakvietė p. Januškevičienę paskambinti Lietuvos ir Amerikos himnais. Vietinės lietuvių parapijos klebonas, kun. A. Baltrašiūnas, Balfio direktorius, sukalbėjo malda ir pristatė svečiams cv pirmininkę Mariją Rudienę. Ji savo kalboje pasakė daug gražių žodžių bostoniečiams, kad pirmieji ryžosi pagerbti Balfio trisdešimties metų veiklos sukaktį ir bendrai visiems organizacijos nariams: "... Jis visuotinio gyvenimo riteris, išėinąs kovoti su neturtu, nelaimėmis. Jis jaučiasi sotus, kai pasidalina kasniu su tuo, kuris alksta, jis jaučiasi gražiai apsirengęs, kai nuplyšusį papuošia, jis jaučiasi sveikas, kai ligoniui padeda..." kalbėjo M. Rudienė.

Po cv pirmininkės jautrios ir prasmingos kalbos, ir prasmingos kalbos, Balfio direktorius, svečias iš New Yorko, aktorius Vitalis Žukauskas savo nuotaikos pilnomis, linsmomis epigomomis visus skaniai prajuokino.

Programai pasibaigus, muzikai grojant, visi svečiai bostoniečių ponių buvo pa-

St. Butkaus kuopos šaulės kanklininkės š.m. gegužės 4 d. surengtame koncerte. Iš kairės: vadovė Danutė Petronienė, Viktorija Leonavičiūtė, Rasa Vaselkaitė, Kristina Veselkaitė, Ina Asminaitė, Aida Petersonaitė, Laura Leonavičiūtė, Karen Panavaitė ir Asta Sepetytė.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

KULTŪRINIS SAVAITGALIS

Praeitais savaitgalis Detroito buvo ypatingai gausus savo kultūriniais renginiais. Turėjome net tris. Pradėtas gegužės 3 d. 8 val. šv. Kristupo mokyklos salėje muzikos rečitaliu, kuriame smuikininkė Diana Bischak pagrojo tris dalykus ir čelistas Kyle Potter atliko du dalykus.

Daugiausia visus imponavo mūsų dainininkė solistė Danutė Petronienė. Ji padainavo net 8 dalykus: itališkai, angliškai, vokiškai ir lietuviškai, iš publikos sulaukdama daug plojimų. Žinoma, plojo ir pirmiesiems:

smuikininkei ir čelistui. Pianinu visiems pritarė mokytojas Richardas Meieris.

Kadangi D. Petronienė yra šaulė ir šaulių kanklininkų vadovė jos kanklininkės Laura Alkevičiūtė, Lora Leonavičiūtė, Kristina Veselkaitė ir Aida Petersonaitė įteikė jai dvi puokštes

vaišinti kavute ir lietuviškais užkandžiais. Vykstant vaišėms, cv pirmininkė su Bostono, Brocktono ir Worcesterio Balfio skyrių veikėjais ir spaudos atstovais turėjo atskirą pasitarimą bendraisiais organizacijos šalpos reikalais. Worcesterį atstovavo Povilas Babickas, Brocktoną Mykolas Gofenasis, Bostoną A. Andriulionis, vietinį LB-nės skyrių Antanas Matjoška. Buvo pasikeista nuomonėmis ir aptarti ateities veikimo planai Naujoje Anglijoje.

Balfio trisdešimties metų minėjimas — Marijos Rudienės žodžiais — igaus tikrąją prasmę, jei mes visi būsimės Balfio ambasadoriais, jei kaip senovės vaidilos nešime didžiąją artimo meilės idėją.

J.V.Saduvas

ny po knygą. Gimnaziją baigė:

REGINA JUŠKAITĖ Pra no ir Stefanijos duktė šiais metais baigė šv. Jadvygos gimnaziją. Yra priimta į

Po koncerto jaunosios šaulės kanklininkės su vadove D. Petroniene. Iš kairės: muz. mokyt. Richard Meier, sol. Danutė Petronienė, Lora Leonavičiūtė, Laura Alkevičiūtė, Aida Petersonaitė ir Kristina Veselkaitė.

K. Sragausko nuotrauka

raudonų rožių: vieną nuo St. Butkaus šaulių ir kanklininkų ir kitą nuo Onos ir Alfonso Mikulskių.

Kristina Daugvydienė sveikindama Danutę birutinių vardu prisegė jai gražią gėlę. Kanklininkų motinos ir kuopos šaulės visus pavaišino kavute ir skanumynais. Dalyvavo apie 100 žmonių ir iš jų daugiausia buvo lietuvių.

LŠST pirmininkas Vincas Tamošiūnas asmeniškai Danutę pasveikino ir palinkėjo sėkmės dainavimo mene, o Dirvos bendradarbis ją kamantinėjo kokia proga čia šiandieną buvo surengtas šis rečitalis? Danutė atsakė: — parodėme žmonėms ką mes išmokome per žiemą.

ST. BUTKAUS ŠAULIŲ KUOPOS KONCERTAS

Gegužės 4 d. Lietuvių Namuose St. Butkaus šauliai turėjo surengę koncertą su vaišėmis ir šokiais. Dalyvavo 160 žmonių. Meninę programą pradėdant, kuopos vicepirmininkas kun. Viktoras Krisčiunevičius pristatė tris jaunos šaulius šiais metais baigusius gimnaziją ir jiems įteikė dova-

National Society gimnazijoje. Gimnazijos buvo laikraštėlio redakcinėje komisijoje ir paskutiniu metu redaktorė. Laimėjo antrą premiją iš Wayne Universiteto už atliktą darbą "Studija apie širdį". Baigusi lituanistinę mokyklą ir šiais metais laimėjo garbingą premiją "Good Citizen award" iš The Daughters of American Revolution. Priklauso prie skautų, jaunimo choro ir labai veikli St. Butkaus šaulių kuopoje. Visada talkininkaudija lietuviškam reikalui. Studijuos Wayne Universitete Pharmaciją.

DARIUS VYSNIAUSKAS, Jono ir Albinos sūnus, gimęs 1956 m. liepos 4 d. Detroito. Judrus ir labai draugiškas. Veiklus skautas. Šoka šilainėje. Geras plaukikas ir šaudymo sporto sekcijos šaulys. Pats projektuoja, stato ir bando savo lėktuvus. Gal jau ir pats jo vardas Darius mums daug ką sako. Darius studijuos chemiją Technologijos Institute. Jo tėvas ir broliukas priklauso Stasio Butkaus šaulių kuopai. Baigė Southfieldo gimnaziją.

RITA MATVEKAITE, Le

ono ir Stasės Matveku dukrelė, sėkmingai baigė Henry Ford gimnaziją. Yra aktyvi vyr. skautė, entuziastė sportininkė, muzikė ir dainininkė. Priklauso muz. Stasio Šližio chorui, groja smuku, šoka šilainėje. Kaip smuikininkė laimėjusi miesto ir Michigano valstybės garbės atžymėjimus. Priklauso St. Butkaus šaulių kuopai ir yra taikli šaudytoja. Studijuos politinius mokslus Michigano Universitete.

Meninę programą altiko St. Catharines balerinos ir kuopos jaunos kanklininkės vadovaujamos Danutės Petronienės.

Balerina Vaidelutė Šetkaitė ir jos draugė Kathy Hughes pašoko 6 šokius. Kiekvienam šokiui dėvėjo skirtingus drabužius. Šoko gražiai ir mums detoitiškiams paliko labai gerą išpūdį. Žmonės atsidėkodami ilgai plojo.

Kuopos jaunos kanklininkės, kurias sudro: Laura Alkevičiūtė, Ina Asminaitė, Judita Deltuvaitė, Zuzana Deltuvaitė, Lora Leonavičiūtė, Viktorija Leonavičiūtė, Karina Panavaitė, Aida Petersonaitė, Asta Sepetytė, Kristina ir Rasa Veselkaitės kanklėmis atliko: Supinsiu Dainužę — Mikulskio, Iš Rytų Šalelės — J. Švedo, Malūnėlis — Mikulskio, Oi Žiba Žiburėlis — Mikulskio ir Pas Močiutę Augau — Mikulskio. Ši kūrinių atliekant skambino ir dainavo.

Programą pravedė Algirdas Pesys. Ona ir Alfonsas Mikulskiai iš Clevelando kanklininkės pasveikino telegrama. Kanklininkės irgi susilaukė iš publikos daug plojimų ir buvo gerai įvertintos.

Regina Juškaitė ir Rita Matvekaitė baletininkės ir kanklių vadovei Danutei Petronienei įteikė po puokštę gėlių. Po programos sekė kitoje salėje vaišės. Malda sukalbėjo kun. Alfonsas Babonas. Vaišės pagamino ir svečius aptarnavo: Ona Kašeliene, Eugenija Zubrickienė, Zelma Jucienė ir Elena Kilikevičienė. Šokiams grojo V. Petrausko orkestras.

ŽURNALISTŲ POPIETĖ

Žurnalistų popietėje įvykusioje gegužės 5 d. Salomėjos ir Albino Grigaičių sodyboje, Sterling Hts. dr. Kęstutis Keblys vaizdžiai supažindino su okupuotos Lietuvos lietuvių literatūra ir jos rašytojais. Žurnalistas Alfonsas Nakas nušvietė literatūroje vartojamų slapyvardžių kenksmingumą. Jis slapyvardžius suskirstė į tris rūšis: inicialiniai, kuklumo ir baimės ir piktybiniai. Pirmieji du dar gali būti, bet joki būdu trečiosios rūšies vadinami piktybiniai. Ir jis nesupranta kodėl redaktoriai straipsnius, kur žmonės yra šmeižiami ir kritikuojami, pasirašytus slapyvardžiais laik raščiuose spausdina. Paskaita žurnalistams įdomi ir pamokanti.

Į popietę atvykusius svečius šeimininkai sutiko ir vaišino pučnu ir pasibaigus paskaitoms turėjome užkandžius, kavutę ir įvairių skanumynų, kuriuos parūpino žurnalistų žmonos. Dalyvavo 48 žmonės.

Grigaičių sodyba yra gražioje vietoje. Kieme auga medžiai ir yra natūralus mažas upelis, kuris pavasario metu užtvinsta ir būna gan platus.

Kita žurnalistų popietė įvyks S. ir A. Vasiulių vasarvietėje birželio 9 d. 1 val. Paskaitą skaitys Varpo redaktorius Antanas Kučys. Norintieji popietėje dalyvauti iš anksto registruojasi pas skyriaus pirmininką Vladą Selenį tel. 293-4611.

Balfio cv pirmininkė Marija Rudienė pasitarime su Naujosios Anglijos Balfio atstovais Bostone.

St. Butkaus šaulių kuopos jaunieji šauliai - abiturientai apdovanoti knyga Lithuania 700 Years. Iš kairės: Rita Matvekaitė, Darius Vyšniauskas, Regina Juškaitė ir kuopos pirm. pav. klebonas kun. V. Krisčiunevičius.

K. Sragausko nuotrauka